

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN ARVIOINTIKESKUS
NATIONELLA CENTRET
FÖR UTBILDNINGSAUTVÄRDERING

LUKIOIDEN ERITYISEN KOULUTUSTEHTÄVÄN JÄRJESTÄMISLUPAHAKEMUSTEN ARVIOINTI

Mika Puukko
Anu Räisänen
Laura Lepola

Sisällysluettelo

Osa I – Arvioinnin lähtökohtia	1
1. Johdanto	1
2. Arvioinnin toteutus.....	3
Osa II – Arvioinnin tulokset.....	4
3. Ilmaisutaito	5
4. International Baccalaureate (IB).....	7
5. Kielet	9
6. Kuvataide	11
7. Luonnontiede ja matematiikka (LUMA)	12
8. Musiikki.....	17
9. Steiner.....	21
10. Urheilu	23
11. Viestintä.....	29
12. Yrittäjyys	30
13. Muut	33
Osa III – Arvioinnin asiantuntijaryhmän kannanotot	34
LIITTEET.....	35

Osa I – Arvioinnin lähtökohtia

1. Johdanto

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) arvioi opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta lukioiden erityisen koulutustehtävän lupaa hakeneiden toimintaedellytykset kesällä 2017. Arviointi kohdistui lukiokoulutuksen järjestäjien **erityiseen koulutustehtävään ja sen edellytyksiin sekä valtakunnalliseen kehittämistehtävään**. Näitä kahta tehtävää haettiin erikseen. Erityislukioiden tavoitteena on muun muassa koulutuksen tarjoaminen taiteellisesti ja urheilullisesti lahjakkaille opiskelijoille, harvinaisten kielten opetuksen turvaaminen sekä vieraskielisen opetuksen ja kansainvälisen liikkuvuuden ottaminen huomioon koulutusjärjestelmässä.

Erityisen koulutustehtävän hakumenettelystä vastasi opetus- ja kulttuuriministeriö. Ministeriö laati hakuohjeet ja -lomakkeet sekä tiedotti erityisen koulutustehtävän hakemisesta ja päätöksenteon aikataulusta, arvioinnin perusteista sekä luvan myöntämisen perusteista ja menettelyistä kaikille lukiokoulutuksen järjestäjille. Lisäksi ministeriö antoi tarvittaessa hakuun liittyvää neuvontaa ja pyysi hakijoilta lisätietoja, mikäli hakemuksista puuttui olennaisia näkökohtia. Ministeriö päättää erityisen koulutustehtävän järjestämisluvista syksyllä 2017.

Toimintaedellytysten arviointi perustui koulutuksen järjestäjien toimilupahakemustensa yhteydessä toimitamiin aineistoihin, jotka arvioitiin ennalta määritettyjen arviointikriteereiden mukaisesti. Arviointikriteerit perustuvat lukiolain 4a §:ään ja lukioasetuksen 14a §:ään.

Edellytyksiä arvioitiin

- valtakunnallisen ja alueellisen koulutus- ja erityiskoulutustarpeen,
- koulutuksen ammatillisten edellytysten ja
- taloudellisten edellytysten kannalta.

Erityisen koulutustehtävän arvioinnin keskeisiä kriteereitä olivat

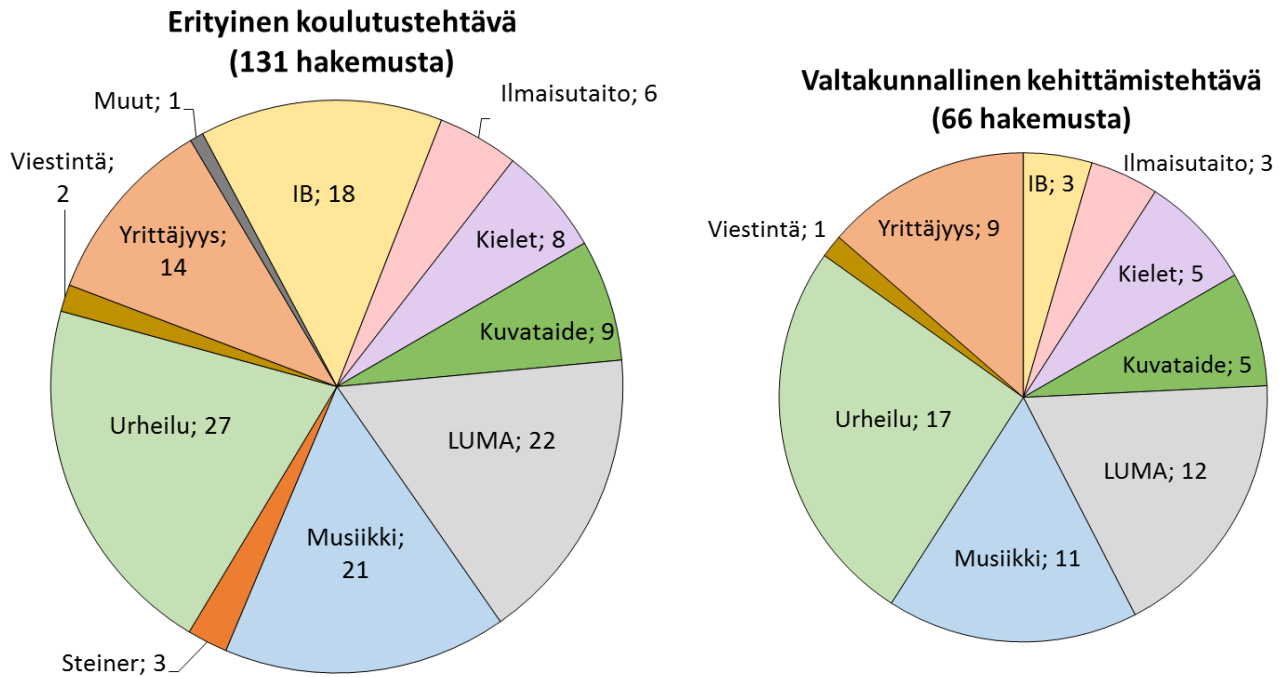
- valtakunnallinen koulutustarve edistää erityistä osaamista ja vahvistaa kansallista osaamisvarantoa;
- valtakunnallinen ja alueellinen koulutukseen hakeutuminen ja saavutettavuus, opiskelijoiden tarve yhdistää lukiokoulutus vahvaan erikoistumiseen ja erityisharrastuneisuuteen ja tarve rakentaa yksilöllisiä opintopolkuja, koulutuksen kysyntä;
- henkilöstön kelpoisuus, erityinen osaaminen ja riittävyys, henkilöstön kehittäminen, tilojen ja välineiden soveltuvuus, erityisen koulutustehtävän mukainen koulutustarjonta ja opetussuunnitelmien soveltuvuus, toiminnan kehittäminen ja opiskelijoiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet opetuksen ja koulutuksen kehittämisessä, hakijan yhteistyöverkostot ja toiminnan vaikuttavuus sekä toimintakulttuuri, hakijan valmius suunnata voimavaroja erityisestä koulutustehtävästä huolehtimiseen, kyky huolehtia tehtävästä pitkällä aikavälillä ja koulutuksen järjestäjän vakavaraisuus; ja
- muut mahdolliset haettavan erityisen koulutustehtävän kannalta oleelliset seikat.

Hakijoilla oli mahdollisuus hakea myös valtakunnallista kehittämistehtävää. Valtakunnallista kehittämistehtävää arvioitaessa otettiin huomioon

- erityisen koulutustehtävän mukaisen opetuspainotuksen valtakunnallinen kehittämistarve;
- hakijan edellytykset ja valmiudet toimia valtakunnallisen opetuspainotuksensa kehittäjänä;
- laaja-alainen ja monipuolinen erityisen koulutustehtävän mukainen opetustarjonta;
- yhteistyöverkostojen laajuus;

- kehittämistoiminnan valtakunnallinen merkittävyys ja vaikuttavuus sekä saavutettavuus; ja
- muut kehittämisen kannalta merkitykselliset seikat.

Erityisen koulutustehtävän hakemuksia oli yhteensä 131 (liite 1). Hakijoista 66 haki myös valtakunnallista kehittämistehtävää. Haettavia erityisen koulutustehtävän kategorioita muodostui yhteensä 11. Hakemusten jakautuminen eri kategorioihin näkyy kuviossa 1.

KUVIO 1. Lukion erityisen koulutustehtävän ja valtakunnallisen kehittämistehtävän hakijat kategorioittain.

2. Arvioinnin toteutus

Arvioinnista vastasi Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Hankkeen toteutuksesta oli vastuussa yksikön päällikkö Anu Räisänen. Arviointiasiantuntija Mika Puukko vastasi arvioinnin käytännön organisoinnista ja arviointisuunnittelija Laura Lepola toimi hankkeen suunnittelutehtävissä.

Arviointihankkeen tukena toimi Karvin nimeämä asiantuntijaryhmä, johon kuuluivat opetusneuvos, yksikön päällikkö Tiina Tähkä Opetushallituksesta, professori, laitoksen johtaja Jouni Välijärvi Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksesta sekä puheenjohtaja Kyösti Värri Pro Lukio ry.:stä. Asiantuntijaryhmän tehtävänä oli tukea ja varmistaa arvioinnin etenemistä. Arvioinnin perusteet ja kriteerit valmisteltiin lukiolain 4a §:n ja lukioasetuksen 14a §:n mukaisesti yhteistyössä asiantuntijaryhmän kanssa. Valmistelun yhteydessä varmistettiin, että arviointikriteerit vastaavat opetus- ja kulttuuriministeriön hakuohjeissa ja -lomakkeissa mainittuja kriteereitä.

Järjestämisluvahakemusten arvioijiksi rekrytoitiin lukiokoulutuksen asiantuntijoita, joilla oli kyseessä olevan erityistehtävän tuntemusta. Jokaisen erityisen tehtävän kategoriaan nimettiin 2–3 arvioijaa. Ennen arviointityön käynnistymistä heidän riippumattomuutensa varmistettiin. Kaikkien (pois lukien IB) ruotsinkielisten järjestämislupien hakemusten toisena arvioijana toimi ruotsinkielisen lukiokoulutuksen asiantuntija.

Arvioijat perehdytettiin tehtäväänsä saman sisältöisissä perehdytystilaisuuksissa, joissa käsiteltiin muun muassa lukion erityisen koulutustehtävän uudistusta, opetussuunnitelman asettamia vaatimuksia sekä arvioinnin perusteita ja kriteerejä sekä arviointiprosessi. Asiantuntijaryhmän jäsenistä perehdyttämiseen osallistivat Tiina Tähkä ja Kyösti Värri. Arvioijilla oli arviointiprosessin aikana mahdollisuus konsultoida Opetushallituksen asiantuntijoita opetussuunnitelman perusteisiin liittyvistä näkökulmista.

Arviointi perustui ennalta määritettyihin kriteereihin. Jokaisen hakemuksen arvioi kaksi henkilöä. Arviointi tehtiin arviointilomakkeelle kunkin kriteerin osalta numeerisesti asteikolla 0–4 (0 = ei täytäkään edellytyksiä, 4 = täyttää edellytykset erinomaisesti) ja arvioinnille annettiin sanalliset perustelut. Aluksi arvioijat tekivät henkilökohtaisen arvioinnin, sen jälkeen he kokoontuivat ja tekivät yhteisen konsensusarvioinnin. Tässä raportissa esitetyt tulokset perustuvat arvioijien yhdessä tekemiin konsensusarviointeihin. Mikäli arvioijat havaitsivat hakemuksissa olennaisia puutteita, he ilmoittivat niistä Karviin, minkä jälkeen OKM pyysi hakijoilta puuttuvat tiedot. Arvioijat eivät saaneet olla yhteydessä hakijoihin. Arviointityön päätteeksi kunkin erityisen koulutustehtävän arvioijat laativat yhteisen kirjallisen yhteenvedon omista arvioinneistaan ja esittivät näkemyksensä siitä, kenelle tai keille erityistehtävää hakeneista tulisi myöntää valtakunnallinen kehittämistehtävä.

Yksityisille järjestäjille, kuntayhtymille sekä niille kunnille, joilla oli korkea kuntakonsernitason alijäämä, tehtiin taloudellisten edellytysten varmistamiseksi erillinen ulkoinen tilintarkastus (liite 2). Taloudellisten edellytysten tarkastelussa ei käytettävissä olevan tiedon perusteella havaittu merkittäviä ongelmia yhdelläkään järjestäjällä.

Arvioinnin tueksi Karvi pyysi eri asiantuntijatahoilta lausunnon erityisten koulutustehtävien laadullisista ja määrällisistä tarpeista. Lausunnot saatiin Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arenelta, LUMA-keskus Suomelta, Olympiakomitealta, Suomen Yrittäjiltä sekä Taideyliopistolta. Lausunnot ovat liitteessä 3.

Osa II – Arvioinnin tulokset

Tässä osassa esitetään arvioinnin tulokset. Arvioinnit on tehty hakemusten perusteella kriteeriperusteisesti. Kunkin erityisen koulutustehtäväryhmän arvioijina on toiminut 2–3 lukiokoulutuksen ja kyseessä olevan erityisen koulutustehtävän asiantuntijaa. Tulokset perustuvat heidän yhdessä tekemiinsä konsensusarviointeihin ja niistä tehtyyn kirjalliseen yhteenvetoon. Jotta arvioijien tulkinnat ja niiden perustelut olisivat läpinäkyviä, ryhmien tulkintoja ei ole raportointiteknisesti yhdenmukaistettu. Eri kategorioiden tuloksia ei voi verrata keskenään, sillä arvioinneissa, arvioijien perusteluissa ja arviointikriteerien käytössä on arviointiryhmien välillä eroja ja eri koulutusalat ovat keskenään erilaisia. Kuvioissa lukiot esitetään aakkosjärjestyksessä, ei paremmuusjärjestyksessä.

Arvioijien tulkinta siitä, keille erityistehtävää hakeneista tulisi myöntää valtakunnallinen kehittämistehtävä, esitetään samassa yhteydessä.

Taloudellisten edellytysten arviointia koskevat tulokset kuvataan samassa yhteydessä.

Järjestämislupapäätöksistä ja mahdollisesta muusta hakemusten tarkastelusta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Lukiolain 4a §:n perustelumuiiston mukaan ammatilliset ja taloudelliset edellytykset täyttävälle hakijalle ei kuitenkaan synny oikeutta saada erityisen koulutustehtävän lupaa, vaikka alueellinen ja valtakunnallinen tarve olisi osoitettavissa, vaan kyseessä on aina luvan myöntäjän koulutuspoliittinen kokonaisharkinta.

3. Ilmaisutaito

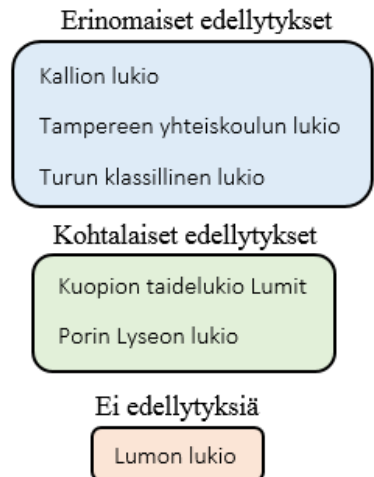
Ilmaisutaidon erityistehtävän hakemuksissa kyseinen painotus on ilmaistu kirjavasti ja osin harhaanjohtavasti (esim. taideviestintä). Painotus tai oppiaineen nimi voitaisiin yhtenäistää joko teatteripainotteisiksi lukioiksi tai ilmaisupainotteisiksi lukioiksi.

Hakijoiden runsas määrä varmistaa erityislahjakkaan ja korkeasti motivoituneen opiskelijajoukon. Ilmaisupainotteinen opiskelu on usein ryhmäkeskeistä, ja siinä opiskelijat toimivat toistensa parhaina peileinä ja opettajina. Hakijoista vain Kallion lukiolla, Tampereen yhteiskoulun lukiolla ja Turun klassillisella lukiolla on tarpeeksi hakijoita vakuuttamaan erityistehtävätarpeen. Erityistehtävä ei välttämättä tuo mukanaan lisää hakijoita. Muilla lukioilla riittää oma painotus.

Riittävä opiskelijamäärä takaa riittävän henkilöstön. Mikäli opiskelijoita on vähän, ei päteviä opettajiakaan voi olla yhtä enempää. Tästä seuraa toisaalta oppiaineen henkilöityminen liaksi yhden opettajapersoonan mukaan ja sisällöllinen haavoittuvuus. Useamman opettajan dialogissa opetuksen on mahdollista kehittyä laaja-alaisesti. Hakemusten perusteella opettajien täydennyskoulutukseen ja sitä myötä opetuksen pedagogiseen fokuoittumiseen ja kehittymiseen kannattaa keskittyä Tampere-tta lukuun ottamatta enemmän kaikissa lukioissa.

Tampereen yhteiskoulun lukion edellytykset erityistehtävän hoitamiseen ovat erityisen hyvät ja Lumon lukion edellytykset erittäin heikot vähäisen hakija- ja opiskelijamäärän perusteella. Lisäksi Lumon lukion hakemus oli heikko.

Lukion **valtakunnallista kehittämistehtävää** hakeneet asettuivat vertailussa seuraavaan järjestykseen: 1. Tampereen yhteiskoulun lukio, 2. Kallion lukio, 3. Kuopion taidelukio Lumit.

Kokonaisarviot hakemuksista	
Kallion lukio	Kallion lukion asema suhteessa erityistehtävään on valtakunnallisesti vakaa. Kurssitarjonta on todella monipuolinen, opettajat ammattitaitoisia ja korkeasti koulutettuja. Kehittämiskohteina olisi voinut olla muutakin kuin digipilotti. Sen yhteys erityistehtävään jäi epäselväksi. Toivottavaa on, että Kallio säilyttäisi energiansa, mutta suuntaisi tulevaisuudessa uusien visioiden luomiseen nimenomaan suhteessa teatteritaiteeseen.
Kuopion taidelukio Lumit	Lumit-lukio kärsii hakijapulasta. Hakemus oli osittain epämääräinen, eikä toiminnan arvoille ole esitetty kaikilta osin konkreettisia vasteita. Suuri kysymysmerkki on haetun erityistehtävän suhde musiikkiin. Emme puolla valtakunnallista erityistehtävää. Koulun oma painotus voisi riittää.
Lumon lukio	Lumon lukion suuri ongelma on sen vähäinen vetovoima. Lisäksi hakemus oli osittain puutteellinen ja pintapuolisesti laadittu. Emme puolla erityistehtävää.
Porin Lyseon lukio	Porin Lyseon lukion ongelmana on vähäinen hakijamäärä. Hakemus kuvaa innostunutta ja erityistehtävän kannalta motivoitunutta lukiota. Mikäli hakijamäärä ei nouse, on vaarana erityistehtävän kannalta motivoituneiden ja lahjakkaiden opiskelijoiden liian vähäinen määrä. Suosittelemme omaa painotusta erityistehtävän sijaan.
Tampereen yhteiskoulun lukio	Tampereen yhteiskoulun lukion opetus on erityistehtävän kannalta erinomaisesti jäsenetty. Hakemuksesta tuli ilmi kokonaisvaltainen ajattelu ja osaaminen. Arvot siirtyvät osaksi toimintaa. Paras hakija.

Turun klassilinen lukio	Hakemuksesta välittyi vahva sitoutuminen erityistehtävään. Yhteistyöverkostot ovat alueellisesti kattavat. Henkilöstö on sitoutunut, pätevä ja uutta etsivä.
--------------------------------	--

Tilintarkastajien lausunto:

Tampereen yhteiskoulun lukio (Tampereen Yhteiskoulun Säätiö): keskiarvo 2,7 – hyvä

Koulun taloudelliset tunnusluvut ovat hyvät. Tilikaudet 2015–2016 olivat merkittävästi ylijäämäiset.

4. International Baccalaureate (IB)

IB-erityistehtävän hakijoita oli 18. Lukioista 17:lla (14 kuntien ja 2 valtion ylläpitämää sekä yksi yksityinen), perusohjelmalla on kansallinen lukio-ohjelma. Yksi lukio (International School of Helsinki), joka palvelee pääkaupunkiseudulla tilapäisesti tai toistaiseksi oleskelevia perheitä (expatriatteja), tarjoaa ainoastaan IB-ohjelmaa.

Valkeakosken Tietotien lukiota lukuun ottamatta kaikki hakijat ovat jo antaneet IB-erityistehtävän mukaista opetusta, muutamat jopa yli 25 vuotta. Toiminnan aloittaminen on edellyttänyt IB-järjestön (International Baccalaureate Organization, IBO) autorisointia ja OPM/OKM:n myöntämää toimilupaa. Tietotien lukiolle, joka sai IBO:n autorisoinnin vuonna 2016, ei toimilupaa ole vielä myönnetty, eikä se ole aloittanut IB-lukio-ohjelman opetusta. Todettakoon, että IBO:n autorisointi on 18 kuukautta kestävä prosessi, jossa koulun toimintaedellytykset ja ylläpitäjän sitoutuneisuus arvioidaan monipuolisesti laajan asiakirja-aineiston sekä paikan päällä tapahtuvien seurantavierailujen ja niihin liittyvien keskustelujen avulla.

Kaksi kunnallista lukiota (Imatran lukio ja Lappeenrannan Lyseon lukio) ovat vuodesta 2004 lähtien antaneet IB-opetusta yhteistyössä, osin etäopetustekniikkaa hyödyntämällä. IBO-autorisoinnin ja OKM:n toimiluvan haltijana on ollut Imatran lukio, joka on toiminut ”tandem”-yhteistyössä IB-lukion hallintokouluna. Lukioille haetaan myös nyt IB-erityistehtävän jatkoa ensisijaisesti samalla konseptilla, mutta Lappeenrannan Lyseon osalta on toimitettu erillinen (saman sisältöinen) hakemus, vaikka hakemuksessa preferoidaankin vakiintuneen järjestelyn jatkamista.

Seuraavassa on esitetty kokonaisarvio IB-erityistehtävän hakijoista. Arviointi on perustunut yksinomaan OKM:lle toimitettujen hakemuslomakkeiden sisältämään tietoon.

Erinomaiset edellytykset IB-erityistehtävään (17 lukiota):

Etelä-Tapiolan lukio, Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu, Imatran yhteislukio, International School of Helsinki, Joensuun lyseon lukio, Jyväskylän Lyseon lukio, Kannaksen lukio, Kuopion Lyseon lukio, Lappeenrannan Lyseon lukio, Lyseonpuiston lukio, Mattlidens gymnasium, Oulun Lyseon lukio, Ressun lukio, Tampereen lyseon lukio, Tikkurilan lukio, Turun normaalikoulun lukio ja Vasa övningsskolans gymnasium

Kohtalaiset edellytykset IB-erityistehtävään (1 lukio):

Valkeakosken Tietotien lukio

Valkeakosken Tietotien lukio poikkeaa muista hakijoista olennaisesti, koska sillä ei ole vielä IB-opetuskokemusta. Koulu on kuitenkin läpäissyt laaja-alaisen IB-autorisointiprosessin, ja sillä on perustellusti riittävät edellytykset IB-erityistehtävän menestykselliseen toteuttamiseen.

Valtakunnallisen kehittämistehtävän hakijoita oli kolme: Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu, Turun normaalikoulun lukio ja Valkeakosken Tietotien lukio. Vertailussa viimeksi mainittu karsiutui kokemattomuutensa vuoksi, vaikka osoittikin nuorekasta ja vireää kehittämispotentiaalia. Kahdella ensin mainitulla on pitkä ja menestyksenkäs kokemus IB-opetuksessa. Turun normaalikoulun lukion vahvuutena on opettajankoulutuksen ja ohjauksen kokemus.

Erinomaiset edellytykset

Etelä-Tapiolan lukio
Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu
Imatran yhteislukio
International School of Helsinki
Joensuun lyseon lukio
Jyväskylän Lyseon lukio
Kannaksen lukio
Kuopion Lyseon lukio
Lappeenrannan Lyseon lukio
Lyseonpuiston lukio
Mattlidens gymnasium
Oulun Lyseon lukio
Ressun lukio
Tampereen lyseon lukio
Tikkurilan lukio
Turun normaalikoulun lukio
Vasa övningsskolans gymnasium

Kohtalaiset edellytykset

Valkeakosken Tietotien lukio

Hakemuksessa lueteltiin useita IB-lukio-ohjelmaan liittyviä kehittämiskohteita (luonnontieteiden kokeellisuus, kielten suullisen kielitaidon opettaminen, kriteeripohjainen arviointi, CAS-ohjelman soveltaminen kansalliseen opetussuunnitelmaan).

Etusijalle nousee Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu, jolla oli huolellisesti harkittu ja tarkoin määritelty kehittämisteema (tieteellisen tutkimustyön valmiuksien ja työkalujen kehittäminen opetuksessa ja oppimisessa, poikkitieteellinen lähestymistapa), vakuuttava perustelu sen keskeisestä potentiaalista IB-ohjelmassa ja oman henkilöstönsä kokemukseen pohjautuva kapasiteetti kehittämisohjelman toteuttamiseen.

Tilintarkastajien lausunnot:

Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu (Suomalaisen Yhteiskoulun Osakeyhtiö): keskiarvo 2,5 – hyvä
Koululla on merkittävästi kiinteistöomaisuutta, mutta suhteellinen velkaantuneisuus on korkea ja omavaraisuusaste matala. Tasetta rasittaa yli 10 miljoonan euron laina Helsingin kaupungilta. Tilikausi 2016 oli merkittävästi ylijäämäinen.

International School of Helsinki (Helsingin kansainvälisen koulun vanhempainyhdistys ry): 3,0 – hyvä
Helsingin Kansainvälinen koulu (ISH) järjestää IB-opetusta päiväkodista aina lukioon saakka. Koulu omistaa koulurakennuksensa. Koulun rahoituksesta suurin osa on oppilailta perittäviä opinto- ja rekisteröintimaksuja. Suomen valtion avustukset muodostavat toimintatuotoista alle kolmasosan.

Jyväskylän Lyseon lukio (Jyväskylän koulutuskuntayhtymä): keskiarvo 3,2 – hyvä
Jyväskylän koulutuskuntayhtymän opetustarjonta on hyvin laaja. Sekä ammatillisesta (6 252 opiskelijaa) että lukiokoulutuksesta (2 545) on vähennetty valtionosuuksia etupainotteisesti vuotta 2017 rasittaen. Koulutuskuntayhtymä sopeuttaa talouttaan vuosina 2017–2019, ja mm. syksyn 2016 YT-prosessi sekä lukiokoulutuksen järjestämismallin kehittäminen ovat liittyneet tähän. Tilikauden alijäämän arvioidaan pysyvän negatiivisena vuodet 2017 ja 2018, jolloin velkaantuminen myös jatkuu kiinteistöinvestointien tason alenemisesta huolimatta. Vuoden 2018 jälkeen tasapainottavien toimien on arvioitu purevan ja lainakannan supistuvan.

5. Kielet

Kielten opetuksen erityistehtävää hakeneita oli kahdeksan. Vanhoja erityistehtävän saaneita lukioita ovat Englantilainen koulu, Helsingin kielilukio, Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun lukio, Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu, Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun lukio ja Suomalais-venäläinen koulu. Uusia hakijoita ovat Espoonlahden lukio ja Kangasalan lukio.

Erinomaiset edellytykset erityistehtävän toteuttamiseen on Helsingin Suomalaisella Yhteiskoululla. Koululla on pitkäaikainen näyttö osaamisestaan, tulokset ovat erinomaiset ja koulu on hyvin verkostoitunut. Toisaalta on muistettava, että koulun oppilasaines on sisäänottokeskiarvon perusteella erittäin lahjakasta. Koulun työtä voisi jatkossa kehittää osittain kaksikielisen opetuksen suuntaan. Sama koskee muitakin hakijoita.

Hyvät edellytykset erityistehtävän toteuttamiseen on Espoonlahden lukiolla, Suomalais-venäläisen koulun lukiolla, Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun lukiolla sekä Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun lukiolla. Näistä kaikki muut paitsi Espoonlahden lukio keskittyvät yhden kielen opetuksen kehittämiseen. Suomalais-venäläinen, Helsingin ranskalais-suomalainen sekä Itä-Suomen suomalais-venäläinen koulu antavat opiskelijoilleen kahden pitkän vieraan kielen taidon, kun taas Espoonlahden lukio keskittyy monipuoliseen kieliohjelmaan. Nämä koulut vahvistavat muiden kielten kuin englannin osaamista, sillä englanninkielistä kielivarantoa syntyy kaikissa Suomen kouluissa. Koulujen kokemus on vakuuttavaa.

Kohtalaiset edellytykset erityistehtävän toteuttamiseen on Kangasalan lukiolla, Englantilaisen koulun lukiolla sekä Helsingin kielilukiolla. Näistä vain Kangasalan lukio on uusi hakija. Lähtökohtana kyseisessä lukiossa on valinnaisten kielten opiskelun tukeminen, joka on valtakunnallisesta näkökulmasta tärkeää. Lukio haluaa luoda mallin, jossa kielten oppimisesta tulee opiskelijalle kannattavaa ja kiinnostavaa. Malli oli kuitenkin kuvattu hyvin niukasti, eikä siitä saa hakemuksen perusteella selkeää kokonaiskuvaa. Helsingin kielilukion tavoite on kouluttaa nuoria useamman kielen ja kulttuurin osaajiksi sekä vahvistaa heidän omaa kieli- ja kulttuuritaustansa. Koulu hakee vielä omaa profiiliaan: hakijoita on monikulttuurisella alueella toistaiseksi vähän ja keskeytyksiä suhteellisen paljon. Englantilaisella koululla on kehitettävää kieliohjelmassaan. Hakemuksen mukaan lähes kaikki opiskelevat perusasteella kahta pitkää kieltä, mutta jostakin syystä kahden pitkän kielen opiskelu ei jatku lukiossa. Epäselvää on, millaiset suomen kielen taidot opiskelijat lukiossa saavat. Verkostoituminen muiden englantiin painottuvien peruskoulujen ja lukioiden kanssa voisi myös olla huomattavasti vahvempaa.

Valtakunnallista kehittämistehtävää olivat hakeneet Englantilainen koulu, Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun lukio, Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu, Kangasalan lukio ja Suomalais-venäläinen koulu. Näistä hakijoista kolme keskittyy erityisesti yhden kielen opetuksen kehittämiseen ja kaksi monipuolisen kieliohjelman tarjoamiseen ja kehittämiseen. Englantilainen koulu kehittää erityisesti englannin kielen opettamista, Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun lukio ranskan kielen opetusta ja Suomalais-venäläinen koulu venäjän opetusta. Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu ja Kangasalan lukio kehittävät monipuolista kieliohjelmaa. Parhaat edellytykset selviytyä valtakunnallisesta kehittämistehtävästä on Helsingin Suomalaisella Yhteiskoululla, Helsingin ranskalais-suomalaisella koululla sekä Suomalais-venäläisellä koululla. Kehittämislle on olemassa valtakunnallinen tarve.

Erinomaiset edellytykset

Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu

Hyvät edellytykset

Espoonlahden lukio

Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun lukio

Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun lukio

Suomalais-venäläisen koulun lukio

Kohtalaiset edellytykset

Englantilaisen koulun lukio

Helsingin kielilukio

Kangasalan lukio

Tilintarkastajien lausunnot:

Englantilainen koulu (Englantilaisen koulun säätiö): keskiarvo 2,7 – hyvä

Englantilainen koulu käsittää lukion, peruskoulun ja kaksivuotisen esikoulun. Esikoulu ja perusopetuksen vuosiluokat 1–6 toimivat säätiön omistamissa tiloissa. Kiinteistöomaisuuden vähyyttä näkyy taseen pieninä pysyvinä vastaavina, mutta toisaalta koululla ei ole pitkäaikaista velkaa ja taseen omapääoma on vahva suhteessa taseen kokonaissummaan. Säätiö suunnittelee uuden koulutilan hankintaa. Tällä hetkellä koululla ei ole pitkäaikaista velkaa.

Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu (Suomalaisen Yhteiskoulun Osakeyhtiö): keskiarvo 2,5 – hyvä

Koululla on merkittävästi kiinteistöomaisuutta, mutta suhteellinen velkaantuneisuus on korkea ja omavaraisuusaste matala. Tasetta rasittaa yli 10 miljoonan euron laina Helsingin kaupungilta. Tilikausi 2016 oli merkittävästi ylijäämäinen.

Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun lukio (Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun säätiö): keskiarvo 2,6 – hyvä

Itä-Suomen suomalais-venäläinen koulu käsittää esiopetuksen, peruskoulun ja lukion. Koulu ei omista tilojaan vaan toimii vuokratiloissa Imatralla, Joensuussa ja Lappeenrannassa. Koulun taseessa ei ole myöskään muuta pitkäaikaista omaisuutta lukuun ottamatta sijoitusomaisuutta, jota on noin 2,3 miljoonaa euroa. Toisaalta koululla ei ole lainkaan pitkäaikaista velkaa ja suhteellinen velkaisuus on erittäin matala. Toimintatuotot koostuvat valtionavustuksista ja vähäisissä määrin toiminta-avustuksista Lappeenrannan, Joensuun ja Imatran kaupungeilta.

6. Kuvataide

Hakemuksissa oli suuria eroja. Osa hakijoista kuvasi tavoitellun toiminnan hyvin yleisellä tasolla, osa perusteli asianmukaisesti sekä esitti toiminnasta selkeän näytön.

Parhaimmat edellytykset oli neljällä lukiolla. Savonlinnan Taidelukiolla on vuosikymmenien vahva kokemus ja näyttö toiminnastaan ja hakemus oli huolellisesti laadittu. Tammerkosken lukion hakemus oli erittäin hyvin tehty, ja siitä välittyi lukion luonne erityisesti kädentaitojen ja muotoilun edistäjänä. Pirkanmaan toimijana se tarjoaa koulutusta myös koko läntisen Suomen alueelle. Töle gymnasium on alueellisena toimijana erinomainen, mutta valtakunnalliset suunnitelmat edellyttävät vielä kehittämistä. Ruotsinkielisen lukiokoulutuksen kehittäjänä sen työpanos on kuitenkin tärkeä. Helsingin kuvataidelukiolla on vuosikymmenien vahva kokemus ja erinomainen näyttö aikaisemmasta toiminnastaan, mutta hakemus oli joiltain osin ylimalkaisesti laadittu.

Kohtalaiset edellytykset oli kahdella lukiolla. Kannaksen lukio tarjoaa alueellisesti laajalle leviävää muotoilupainotteista opetusta Lahden ja Etelä-Suomen alueella. Lapinlahden lukio ja Kuvataidelukio on ainoa kaupunkien ulkopuolella toimiva kuvataidelukio, ja sillä on arvostetut ja koetellut perinteet alan opetuksen tarjoajana. Sen rooli on tärkeä kaupunkilukioiden rinnalla moninaisten opintomahdollisuuksien tarjoajana ja kehittäjänä niin keskisessä Suomessa kuin valtakunnallisesti.

Edellä oleviin verrattuna kolmella lukiolla ei ollut vastaavanlaisia edellytyksiä: Järvenpään lukio pääkaupunkiseudun tarjontaa täydentämässä sekä Kajaanin lukio ja Lyseonpuiston lukio Rovaniemellä. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että myös Pohjois-Suomessa tarvitaan erityistehtävää tarjoava lukio, jotta oppilailla on tasarvoiset alueelliset mahdollisuudet jo lukioaikana saada taide-, media- ja muotoilualojen ammatillisia valmiuksia tulevia korkeakouluopintoja varten.

Valtakunnallista kehittämistehtävää koskevista hakemuksista kävi ilmi, että hakijoiden oli vaikea hahmottaa tehtävää kokonaisuutena. On ilmeistä, että tarvitaan jonkinlainen yhteiselin tukemaan lukioiden valtakunnallista organisoitumista jäsentyneesti ja yhteistoiminnallisesti. Hakijoiden järjestys on seuraava: Savonlinnan Taidelukio, Töle gymnasium, Helsingin kuvataidelukio, Kannaksen lukio ja Lapinlahden lukio ja Kuvataidelukio. Sekä toimintaedellytysten että aikaisemmin osoitetun näytön ja kokemuksen perusteella on suositeltavaa, että suuret valtakunnallisesti toimivat lukiot, Helsingin kuvataidelukio ja Savonlinnan Taidelukio, voivat saada valtakunnallisen kehittämistehtävän ja siten paneutua toimintansa edelleen kehittämiseen. Myös ruotsinkielisessä koulutuksessa tarvitaan tällainen toimija. Lisäksi kaksi muuta hakijaa oli kiinnostunut kehittämistehtävästä. Ne osoittivat kohtalaisia edellytyksiä tehtävästä selviämiseen.

Arvioijien johtopäätös on, että lukioiden tulisi tehdä entistä enemmän yhteistyötä taidekasvatuksen tutkimustahojen kanssa, jotta opetuksen olisi mahdollista uudistua ja olla kosketuksissa tiedonalan kehittämistä koskevaan viimeisimpään tietoon. Nykyiset koulukohtaiset opetussuunnitelmat ovat vahvasti sidoksissa opetusperinteisiin, joissa on selvästi tilaa uudistamiselle.

Erinomaiset edellytykset

Helsingin kuvataidelukio
Savonlinnan Taidelukio
Tammerkosken lukio
Töle gymnasium

Kohtalaiset edellytykset

Kannaksen lukio
Lapinlahden lukio ja Kuvataidelukio

Heikot edellytykset

Järvenpään lukio
Kajaanin lukio
Lyseonpuiston lukio

7. Luonnontiede ja matematiikka (LUMA)

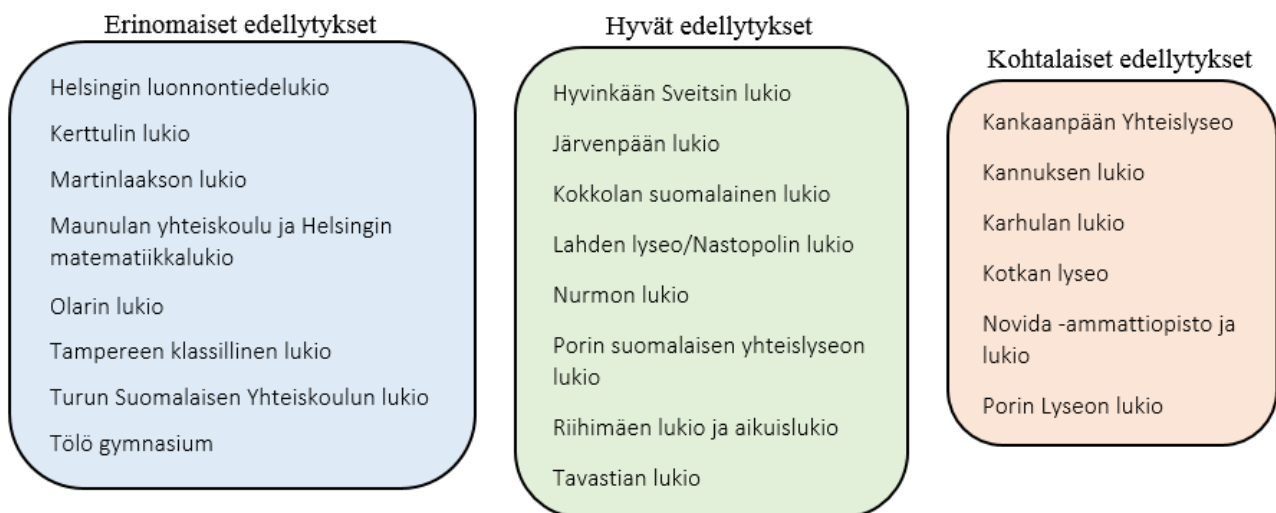
Erityisen koulutustehtävän mukainen opetuksen painotus ilmeni opetussuunnitelman yleisessä osassa ainoastaan muutaman hakijan opetussuunnitelmassa. Sen tulisi kuitenkin ilmetä jossain määrin myös muiden oppiaineiden opetussuunnitelmissa. Koulukohtaisten kurssien kuvaukset olivat monessa tapauksessa hyvin niukkoja. Erityisen koulutustehtävän saaneen lukion tulisi kuitenkin tarjota opiskelijoille myös sisällöltään vaativampia kursseja, joilla syvennetään oppiainekohtaista ymmärrystä. Tarkoituksena ei liene vain harrastusten tukeminen, vaan myös haasteiden tarjoaminen lahjakkaille oppilaille. Joissakin tapauksissa tarjonta sisälsi vain kovin vaatimattomia harrastuskursseja. Toisaalta lääketieteen tai eläinlääketieteen opintoihin kannustavia ja valmentavia kursseja ei tarvita.

Kaikilla lukioilla oli kehittämishalukkuutta, mutta kehittämissuunnitelma puuttui niistä kaikista. Hakemuksista ei käynyt tarkemmin ilmi opettajien aineenhallintaa päivittävä täydennyskoulutussuunnitelma. On tärkeää, että erityistehtävän saaneilla koululla on systemaattinen opettajien täydennyskoulutussuunnitelma. Täydennyskoulutus olisi luontevaa järjestää yliopistojen kanssa, joilla on usein tieto alasta ja sen opetuksesta. Toiminnan tuloksellisuus ei käynyt ilmi jo aiemmin erityisen koulutustehtävän saaneissa lukioissa, koska toiminnan arviointi puuttuu. Arviointisuunnitelma supistui yleensä opiskelijoille tehtyihin kyselyihin tai ylioppilaskirjoitusten tuloksiin. Toiminnan arvioinnin suunnitelma puuttui lähes kaikilta hakijoilta. Myös suunnitelmat verkostojen hyödyntämisestä tai uusien innovaatioiden levittämistä puuttuivat miltei kaikista hakemuksista.

Hakemusten mukaan lukioilla on yhteistyötahoja runsaasti, mutta toiminnan kuvaukset olivat niukkoja tai puuttuivat kokonaan. Pelkkä yhteistyötahojen listaus ei kerro vielä paljoakaan toiminnan laajuudesta eikä laadusta. Erityisesti korkeakoulujen ja ammattikorkeakoulujen kanssa tehtävä yhteistyö olisi vaatinut tarkemman kuvauksen ja suunnitelman.

Erityinen koulutustehtävä

Lukioiden luokittelun kriteereissä on kiinnitetty huomiota alueellisesti merkittävään osaamiseen muun muassa seuraavilla osa-alueilla: matemaattis-luonnontieteellisten aineiden korkeatasoinen opetus ja opetussuunnitelman kehittäminen, henkilöstön erityinen osaaminen, aktiivinen itsensä ja opetuksensa kehittäminen, korkeakoulu yhteistyö sekä alueellinen vaikuttavuus. Lisäksi on otettu huomioon koulutuksen järjestäjän sitoutuminen ja hakijamäärät.

I luokka (aakkosjärjestyksessä): Erinomaiset edellytykset erityiseen koulutustehtävään

Kokonaisarviot hakemuksista	
Helsingin luonnontiedelukio	Lukiolla on pitkä kokemus, monipuolista ja vahvaa osaamista ja hyvät edellytykset jatkaa tätä tehtävää. Ensisijaisia hakijoita on paljon enemmän kuin aloituspaikkoja. Laaja ja laadukas opetustarjonta luonnontieteissä tarjoaa korkeakouluopintoihin tähtääville erinomaiset mahdollisuudet syventää opiskeluaan. Tämä ilmenee myös LUMA-aineiden jatko-opintoihin hakeutuvien runsaana määränä. Opettajat ovat aktiivisia, ja monet heistä toimivat alansa opetuksen kehittämistehtävissä. Lukio osallistuu useisiin kehittämishankkeisiin.
Kerttulin lukio	Lukiolla on hyvät edellytykset jatkaa TVT-alan erityistehtävää. Ensisijaisia hakijoita on lähes kaksinkertainen määrä aloituspaikkoihin nähden. Merkittävää yhteistyötä tehdään digitaalisen ylioppilaskokeen kehittämisessä ja muissa TVT-hankkeissa lukusten yhteistyökumppanien kanssa. Lisäksi aikaisemman toiminnan tuloksellisuudesta on näyttöä esimerkiksi jatko-opintoihin hakeutuvien määrässä ja menestymisessä valtakunnallisissa kilpailuissa. Lukion hakema valtakunnallinen kehittämistehtävä on ajankohtainen, hyvin perusteltu ja monipuolisesti TVT-alaan liittyvä.
Martinlaakson lukio	Lukiolla on näyttöä uusien opetus- ja opiskelumenetelmien tuomisesta luonnontieteiden ja matematiikan opetukseen. Ensisijaisia hakijoita on saman verran kuin aloituspaikkoja. Opettajat ovat päteviä ja toimivat täydennyskoulutuksen parissa ympäri Suomea. Lukio osallistuu useisiin opetuksen kehittämishankkeisiin. Uusi hakija erityiseen koulutustehtävään.
Maunulan yhteiskoulu ja Helsingin matematiikkalukio	Lukion matematiikkaan painottuva erityistehtävä on hyvin perusteltu, toiminnasta on pitkä kokemus ja erinomaiset tulokset. Myös valtakunnallinen merkitys ja vaikuttavuus ovat selviä. Ensisijaisia hakijoita on paljon enemmän kuin aloituspaikkoja. Yhteistyötahot ovat monipuoliset käsittäen myös kansainvälistä toimintaa. Opiskelijat menestyvät hyvin valtakunnallisissa matematiikkakilpailuissa ja huomattava osa heistä hakeutuu alan jatko-opintoihin. Lukion hakema valtakunnallinen kehittämistehtävä on hyvin perusteltu.
Olarin lukio	Lukiolla on pitkä kokemus erittäin tuloksellisesta luonnontieteiden opetuksesta. Tämä ilmenee myös LUMA-aineiden jatko-opintoihin hakeutuvien runsaana määränä ja opiskelijoiden menestymisessä valtakunnallisissa tiedekilpailuissa. Yhteistyö korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa on erinomaista, ja lukio tekee laajaa yhteistyötä muiden koulujen kanssa myös kansainvälisesti. Opettajat ovat aktiivisia ja toimivat alansa opetuksen kehittämistehtävissä. Ensisijaisia hakijoita on lähes kolminkertainen määrä aloituspaikkoihin nähden.
Tampereen klassillinen lukio	Lukiolla on alueellisesti merkittävä vaikutus, ja luonnontiedepainotteista opetusta on annettu jo aikaisemmin Tampereen kaupungin tuella. Ensisijaisia hakijoita on paljon enemmän kuin aloituspaikkoja. Erittäin hyvät tulokset opiskelijoiden kouluttamisessa yliopisto-opintoihin. Uusi hakija erityiseen koulutustehtävään.
Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukio	Kokenut hyvä kehittäjäkoulu ja hyvät edellytykset jatkaa erityistehtävää. Ensisijaisia hakijoita on paljon enemmän kuin aloituspaikkoja. Lukiolla on laaja-alainen opetustarjonta, laaja ja toimiva yhteistyöverkosto ja tulokset ovat hyviä.
Tölö gymnasium	Ainoa ruotsinkielinen hakija. Painopiste (humanekologi) poikkeaa täysin muista hakijoista. Aikaisempi toiminta ja suunnitelma ovat korkeatasoisia. Ensisijaisia hakijoita on saman verran kuin aloituspaikkoja.

II luokka (aakkosjärjestyksessä): Hyvät edellytykset erityiseen koulutustehtävään

Kokonaisarviot hakemuksista	
Hyvinkään Sveitsin lukio	Kokenut, hyvä kehittäjäkoulu: opettajilla on kehittämishalukkuutta ja -taitoa. Hyvinkään lukioiden yhdistymisen jälkeen edellytykset paranevat entisestään. Toiminta on pääosin kunnallista ja maakunnallista. Ensisijaisia hakijoita on tällä hetkellä vähemmän kuin aloituspaikkoja.
Järvenpään lukio	Ei aiempaa erityistehtävää. Lukiolla on kuitenkin hyvät edellytykset sen toteuttamiseen. Alan korkeakouluopintoihin suuntaavien opiskelijoiden määrä on suuri. Useita aktiivisia kehittämisopettajia, jotka toimivat täydennyskouluttajina. Kansainvälistä toimintaa on runsaasti.
Kokkolan suomalainen lukio	Erityisellä koulutustehtävällä on yhteys paikalliseen metalli- ja kemianteollisuuteen sekä ammattikorkeakouluun ja muihin, lähinnä paikallisiin, toimijoihin. Lukioon on hakeutunut kohtuullinen määrä opiskelijoita oman kunnan ulkopuolelta. Ensisijaisia hakijoita on saman verran kuin aloituspaikkoja. Uusi hakija erityiseen koulutustehtävään.
Lahden lyseo/ Nastopolin lukio	Haetussa erityisessä koulutustehtävässä yhdistettäisiin olemassa oleva Lahden lyseon LUMA-linja ja Nastopolin lukiossa toimiva tekniikkalinja. Hakijalla on pitkä kokemus LUMA-aineiden yhdistämisestä teknologiaan liittyviin kursseihin ja suunniteltu kurssitarjonta on laaja. Yhteydet yliopistoihin ja muihin paikallisiin toimijoihin ovat hyvät. Aikaisempi toiminta on jo tuottanut hyviä tuloksia. Ensisijaisia hakijoita Lahden lyseon LUMA-linjalle on ollut paljon enemmän ja Nastopolin lukion tekniikkalinjalle saman verran aloituspaikkoja. Jonkin verran opiskelijoita on saatu myös oman kunnan ulkopuolelta.
Nurmon lukio	Lukiolla on kokemusta luonnontiedepainotteisesta opetuksesta ja esimerkiksi ylioppilaskoetulokset LUMA-aineissa ovat hyviä. Myös alueellinen vaikuttavuus on lukion kokoon nähden kohtuullinen. Ensisijaisten hakijoiden määrä on kasvussa ja hakijoita oli vuonna 2016 saman verran kuin aloituspaikkoja.
Porin suomalaisen yhteislyseon lukio	Kokenut ja hyvä kehittäjäkoulu, jossa opetus on korkeatasoista. Ensisijaisia hakijoita on yli kaksinkertainen määrä aloituspaikkoihin nähden. Lukiolla on valmius ja taito pitkäjänteiseen toimintaan ja hyvä tuloksellisuus. Kehittäjäopettajia on runsaasti. Lukiolla on opettajien kehittämissuunnitelma.
Riihimäen lukio ja aikuislukio	Lukion hakema erityinen koulutustarve on täysin uusi (robotiikka), joten useista toiminnan kriteereistä on hyvin vähän tai ei ollenkaan tietoa. Aihe liittyy kiinteästi Riihimäen kaupungin strategiaan. Yhteistyötahot Suomessa ovat vahvat, mutta yhteistoiminnan laajuus ja kurssitarjonta ovat ymmärrettävistä syistä vielä auki. Opettajien täydennyskoulutus robotiikkaan on aloitettu keväällä 2017. Ohjelman tutkimuspohjaisuus ja yhteistyö Rauman opettajankoulutusyksikön kanssa ovat erinomaisia. Uusi hakija erityiseen koulutustehtävään.
Tavastian lukio	Lukion vahvuutena on monipuolinen matematiikan ja luonnontieteiden opetuksen kehittäminen. Ensisijaisia hakijoita on ollut hieman enemmän kuin aloituspaikkoja, tosin toiminta on ollut hyvin paikallista. Yhteistyö, myös ulkomainen, on erinomaista. Suunniteltu toiminta on toteuttamiskelpoista, ja sillä on myös valtakunnallista merkitystä. Lukion toiminta on aktiivista ja sisältää uusia toimintamalleja, joiden toivotaan leviävän muihinkin lukioihin. Uusi hakija erityiseen koulutustehtävään.

III luokka (aakkosjärjestyksessä): Edellytyksiä erityiseen koulutustehtävään on, mutta toiminnan alueellinen vaikuttavuus on usein vähäistä tai LUMA-aineiden osuus opetussuunnitelmassa on edellisiin luokkiin verrattuna suppeampi.

Kokonaisarviot hakemuksista	
Kankaanpään Yhteislyseo	Alueellinen vaikuttavuus jää epäselväksi. Ensisijaisia hakijoita on vähemmän kuin aloituspaikkoja. Opetussuunnitelmassa LUMA-aineiden osuus on edellisiin luokkiin verrattuna suppeampi.
Kannuksen lukio	Hyvää toimintaa alueellisesti, mutta ei tarvetta erityiseen koulutustehtävään (eläinlääketieteellinen painotus). Ensisijaisia hakijoita on paljon vähemmän kuin aloituspaikkoja. Uusi hakija erityiseen koulutustehtävään. Lukio on hakenut myös valtakunnallista kehittämistehtävää, mutta valtakunnallista tarvetta kyseessä olevan painotuksen kehittämiseen ei ole.
Karhulan lukio	Ensisijaisia hakijoita on saman verran kuin aloituspaikkoja. Alueellinen vaikuttavuus on vähäinen, suurin osa opiskelijoista tulee oman kunnan alueelta. Uusi hakija erityiseen koulutustehtävään.
Kotkan lyseo	Alueellinen vaikuttavuus on vähäinen. Hakijoita on vähän, ensisijaisesti hakevia paljon vähemmän kuin aloituspaikkoja. Opetussuunnitelmassa LUMA-aineiden osuus on luokkiin I ja II verrattuna suppeampi.
Novida-ammattiopisto ja lukio	Uusi hakija erityiseen koulutustehtävään. Painotus (elintarvikeala) on uusi avaus, mutta suunnitelman toteuttamiskelpoisuus ja alueellinen vaikuttavuus jäävät epäselväksi. Lukio on hakenut myös valtakunnallista kehittämistehtävää, mutta sen toteuttamiseen näytöt eivät ole vielä riittäviä.
Porin Lyseon lukio	Alueellinen vaikuttavuus on vähäinen ja ensisijaisia hakijoita vähemmän kuin aloituspaikkoja. Opiskelun keskeyttäneiden määrä on suuri. Opetussuunnitelmassa LUMA-aineiden osuus on edellisiin luokkiin verrattuna suppeampi.

Valtakunnallinen kehittämistehtävä

Lukiot jaettiin neljään luokkaan. Luokittelun kriteereissä on kiinnitetty huomiota valtakunnallisesti merkittävään osaamiseen muun muassa seuraavilla osa-alueilla: matemaattis-luonnontieteellisten aineiden korkea-asteinen opetus ja opetussuunnitelman kehittäminen, henkilöstön erityinen osaaminen, aktiivinen itsensä ja opetuksen kehittäminen, korkeakoulu yhteistyö sekä kansallinen ja kansainvälinen verkostoituminen. Lisäksi on otettu huomioon koulutuksen järjestäjän sitoutuminen ja hakijamäärät.

Suomenkieliset lukiot (aakkosjärjestyksessä)

I luokka: Parhaat edellytykset matematiikan, luonnontieteiden ja TVT:n opetuksen valtakunnalliseen kehittämistehtävään

Kerttulin lukio (TVT)

Maunulan yhteiskoulu ja Helsingin matematiikkalukio (matematiikka)

Olarin lukio (luonnontieteet)

II luokka: Hyvät edellytykset matemaattis-luonnontieteellisten aineiden opetuksen valtakunnalliseen kehittämistehtävään

Helsingin luonnontiedelukio

Järvenpään lukio

Martinlaakson lukio

Tavastian lukio

III luokka: Edellytyksiä matematiikan, luonnontieteiden ja TVT:n opetuksen valtakunnalliseen kehittämistävään

Hyvinkään Sveitsin lukio

Turun suomalaisen yhteiskoulun lukio

IV luokka: Vähän edellytyksiä matematiikan, luonnontieteiden ja TVT:n opetuksen valtakunnalliseen kehittämistävään

Kannuksen lukio

Novida -ammattiopisto ja lukio

Ruotsinkieliset lukiot

Ainoa ruotsinkielinen hakija oli Tölö gymnasium. Painopiste (humanekologi) poikkeaa täysin muista hakijoista, ja sen vuoksi vertailu on hankalaa. Aikaisempi toiminta ja suunnitelma ovat korkeatasoisia. LUMA-aineiden opetuksen edistämisen kannalta valtakunnallinen vaikuttavuus jää epäselväksi.

Tilintarkastajien lausunnot:

Karhulan lukio, Kotkan lyseo (Kotkan kaupunki): keskiarvo 2,6 – hyvä

Vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan myydään Kymenlaakson Sähkö Oy (tytäryhtiö), jonka osakkeista saadaan noin 40 MEUR myyntivoittoa (mutta menetetään vuosittain 3 MEUR osinkotuloja). Kouluverkostosta on suljettu kaikkiaan neljä koulua vuonna 2016, minkä lisäksi myös lukioiden toimintaa tiivistetään. Opetustoimen rakenteellisella uudistamisella haetaan kaikkiaan noin 2 MEUR vuosittaisia kulusäästöjä, joista noin 0,8 MEUR on saatu aikaan vuoden 2016 aikana.

Maunulan yhteiskoulu ja Helsingin matematiikkalukio (Viipurin Reaalikoulu Oy): keskiarvo 2,8 – hyvä

Koulun taloudelliset tunnusluvut ovat hyvät. Heikko omavaraisuus ja korkea suhteellinen velkaantuneisuus selittyvät kiinteistöinvestoinneilla.

Novida -ammattiopisto ja lukio (Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä): keskiarvo 3,0 – hyvä

Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymässä tehtiin toiminnallinen tiivistäminen vuonna 2016, kun kolmessa jäsenkunnassa toimivista ammatillisista oppilaitoksista muodostettiin yksi yksikkö. Koulutuskuntayhtymän saatua myös lukiokoulutuksen järjestämisluvan 1.1.2017 alkaen Loimaan lukio liitettiin kuntayhtymään. Henkilöstömäärää supistettiin vuonna 2016 etupainotteisesti ammatillisen opetuksen osalta. Rakenteellisten uudistusten toimeenpanoa sekä talouden sopeutusta jatketaan, vaikka talous on ylijäämäinen myös arviovuonna 2017.

Tavastian lukio (Koulutuskuntayhtymä Tavastia): keskiarvo 3,1 – hyvä

Koulutuskuntayhtymä Tavastia ylläpitää ammatillista (2 175 opiskelijaa), yleissivistävää (lukio, 1 359 opiskelijaa) ja vapaata sivistystyötä (Vanajaveden Opisto) sekä myy koulutuspalveluita yhtiöitetystä tytäryhtiöstä. Koulutuskuntayhtymän vuosikate on positiivinen, mutta rakenteellista uudistamista tehdään ammatillisen koulutuksen rahoituksen vähentymisen ja suuntauksen muutoksen vuoksi ja lukiokoulutusta tiivistetään mm. yhdistämällä kaksi Hämeenlinnassa toimivaa lukiota vuonna 2018. Talouden osalta on tehty tasapainottamishjelma vuosille 2016–2019 sekä käyty henkilöstön YT-neuvottelut kaudella 2016. Säästöjä haetaan henkilöstön sopeuttamisen osalta myös tilojen käyttöä tehostamalla sekä toimintoja keskittämällä.

8. Musiikki

Hakijoista erinomaisen hyviä lukioita edustivat Sibelius-lukio, Kaustisen musiikkilukio, Tapiolan lukio ja Vaskivuoren lukio. Arvioijien mielestä kaikkien nykyisten erityistehtävää toteuttavien lukioiden pitäisi saada jatkaa erityistehtävän toteuttamista, sillä jokaisella on omat vahvuutensa ja toiminta on muotoutunut vuosien aikana. Myös alueellinen kattavuus on erittäin tärkeää. Jotkin lukiot (esim. Kajaanin lukio) eivät yltäneet vahvimpien hakijoiden joukkoon, mutta erityislukioina ne ovat tärkeitä alueellisessa mielessä. Joillakin merkittäville opiskelupaikkakunnilla, kuten Tampereella ja Jyväskylässä, ei ole lainkaan erityislukiota, ja asiaan olisi tärkeää saada muutos.

Uusista hakijoista jyväskyläläisellä Schildtin lukiolla oli potentiaalisia kehittämisajatuksia. Sikäläinen musiikkikampus-hanke on hyvä valtakunnallinen malli tila- ja muiden resursien yhteiskäytöstä ja ylipäätään koulutusmuotojen välisestä yhteistyöstä. Koska erityistehtävä on heillä vielä alussa ja käytännöt keskeneräisiä, ei aika liene vielä kuitenkaan kypsä valtakunnalliselle kehittämistehtävälle. Tämä koskee uusia hakijoita laajemminkin; kehittämistehtävä sopii paremmin lukiolle, jolla on jo kokemusta erityistehtävän toteuttamisesta. On todennäköistä, että alkava musiikin erityistehtävä ja valtakunnallinen kehittämistehtävä olisivat liian suuri pala samaan aikaan haltuun otettaviksi.

Erinomaiset edellytykset

Hatanpään lukio
Kaustisen musiikkilukio
Puolalanmäen lukio
Savonlinnan Taidelukio
Schildtin lukio
Sibelius-lukio (musiikki)
Sibelius-lukio (tanssi)
Tapiolan lukio
Tiirismaan lukio
Tölvö gymnasium
Vaskivuoren lukio

Hyvät edellytykset

Kuopion taidelukio Lumit
Madetojan musiikkilukio

Kohtalaiset edellytykset

Järvenpään lukio
Kajaanin lukio
Ulvilan lukio

Ei edellytyksiä

Kaarinan lukio
Kalevan lukio
Kangasalan lukio
Parkanon lukio
Viitasaaren lukio

Hakemusten laatu oli epätasainen: osa niistä oli laajoja, vuolaita ja perusteellisia, osa suppeita ja innottomia.

I luokka (aakkosjärjestyksessä): Erinomaiset edellytykset erityiseen koulutustehtävään

Kokonaisarviot hakemuksista	
Hatanpään lukio	Lukiolla on jo painotettua opetusta ja hyvät käytänteet. Ensisijaisia hakijoita on noin 20 % enemmän kuin aloituspaikkoja ja noin puolet hakijoista on maakunnallisia. Kokonaisuutena vahva ja vakuuttava uusi erityistehtävän hakija, joka täyttää tehtävän edellytykset. Hakemus on hyvin laadittu. Pirkanmaalta puuttuu musiikin erityislukio, joten koulutus- ja sivistystehtävä kasvavalla Tampereen seudulla on hyvin perusteltu.
Kaustisen musiikkilukio	Kaikin tavoin vahva musiikin erityistehtävän toteuttaja, jonka hoitamisesta lukiolla on menestyksestä näyttöä. Painii erityislukiona aivan omassa sarjassaan sekä oman toimintansa jatkuvan kehittämisen ja valtakunnallisen kehittämisaktiivisuuden että kunnan sitoutumisen suhteen. Kaustisen kunnan strategia nojaa poikkeuksellisella tavalla kulttuuriin, ja musiikkilukio nähdään yhtenä keskeisistä kulttuuritoimijoista paikkakunnalla. Siihen todella panostetaan. Hakemus henkii innostusta ja poikkeuksellista kehittämishalua. Musiikin erityisen osaamisen edistäminen näkyy selkeästi koulun toimintakulttuurissa, strategiassa ja visiossa. Henkilöstön osaaminen yhdistyy toimivaan yhteistyöverkoston. Erottuu myönteisesti muista hakijoista.

Puolalanmäen lukio	Vahva, alueellisesti merkittävä ja vakiintunut musiikin erityistehtävän toteuttaja, jolla on laaja-alaista osaamista. Hyvässä mielessä perinteinen musiikkilukio, joka haluaa jatkaa menestyksellistä toimintaansa ilman erityisiä kehittämissuunnitelmia. Tarpeellinen erityislukio Varsinais-Suomessa, vakaat tulevaisuudennäkymät, ei uhkatekijöitä.
Savonlinnan Taidelukio	Omalla alueellaan vahva musiikin erityistehtävän toteuttaja, hakemuksessa kehittämishalukkuutta ja -intoa. Henkilöstön syvä ammatillinen osaaminen yhdistettynä laajaan yhteistyöverkostoon antaa koululle erinomaiset valmiudet edistää musiikin erityistä osaamista. Alueen heikko kehitys uhkatekijänä.
Schildtin lukio	Uusi musiikin (musiikki-ilmaisun) erityistehtävän hakija, jolla on hyvät edellytykset erityistehtävän toteuttamiseen. Keski-Suomen alueelta puuttuu musiikin erityislukio, joten koulutustarpeelle on hyvät perusteet. Koulutuksen järjestäjä on suuri koulutus-kuntayhtymä, jolla on hyvät resurssit koulutuksen järjestämiseen. Hakijalla on innovatiivinen ote, näkemystä ja halua lukiotoiminnan kehittämiseen, Musiikkikampus-hanke on valtakunnallisestikin tärkeä malli eri koulutusasteiden välisen yhteistyön mahdollisuuksista musiikin alalla. Opetussuunnitelmassa on erityistehtävän osalta vielä puutteita, jotka korjaantunevat, kun erityislukiotoiminta pääsee käyntiin.
Sibelius-lukio (musiikin ja tanssin hakemukset)	Arvostettu, jo pitkään toiminut musiikin ja tanssin erikoislukio, jonka näkyvyys ja vaikuttavuus ovat erinomaiset. Musiikissa yhteistyö Taideyliopiston Sibelius-Akatemian nuorisokoulutuksen kanssa on valtakunnallisesti erittäin tärkeää. Tanssin alalla pääkaupunkiseudulla toimiva erityislukio on avainasemassa tanssialan koulutuksen ja kehityksen kannalta. Suuri valtakunnallinen tanssin koulutustarve ja laaja valtakunnallinen kysyntä. Erinomaiset valmiudet edistää tanssitaiteen erityistä osaamista. Tanssialan koulutuksessa Sibelius-lukio on erittäin tärkeä toimija. Hakemukset olivat erittäin hyvin laadittuja.
Tapiolan lukio	Koulutus on saavuttanut laajan kysynnän ja hakijamäärä on korkea. Erittäin korkeatasoista toimintaa, vakiintuneet käytänteet ja suunnitelmia uuden opetussuunnitelman hengessä. Erityisen koulutustehtävän tarve on hyvin perusteltu, erinomaiset edellytykset koulutuksen järjestämiseen.
Tiirismaan lukio	Tiirismaan lukio on vakiintunut, perinteinen ja monipuolinen musiikin erityistehtävän toteuttaja, joka on suuntautunut vahvasti musiikkiteatteriin. Hakemus on niukka eikä anna selkeää kuvaa esimerkiksi toiminnan vaikuttavuudesta. Toiminta on kuitenkin asianmukaista ja näyttävää, valmistumisajat ja suoritettujen kurssien määrät sekä musiikissa että yleisesti ovat hyvällä tasolla.
Töölö gymnasium	Erityisen koulutustehtävän tarve on ilmeinen erityisesti kielellisen tasa-arvon näkökulmasta. Ainoa ruotsinkielinen lukio, jolla on musiikin erityistehtävä. Hakemus on jokseenkin pintapuolinen, mutta ilmentää riittävästi koulun ammatillisia edellytyksiä musiikin tavoitteellisen opetuksen ja lukion yleissivistävän opetuksen yhdistämiseen.
Vaskivuoren lukio	Erittäin perusteltu musiikin ja tanssin erityistehtävän tarve, hyvät ammatilliset ja muut edellytykset erityistehtävän toteuttamiseen. Koulutukselle on laaja kysyntä. Hakemus osoittaa halua opetuksen ja muun toiminnan monipuolisuuden ja sitoutumisen jatkuvaan kehittämiseen. Kysymyksiä herättää opetuksen osittainen maksullisuus sekä musiikin (instrumenttiopinnot) että tanssin (tanssitekniset opinnot) kohdalla.

II luokka (aakkosjärjestyksessä): Hyvät edellytykset erityiseen koulutustehtävään

Kokonaisarviot hakemuksista	
Kuopion taidelukio Lumit	Erityistehtävän tarve on hyvin perusteltu, erityisesti tanssi on vetovoimainen ja sen osalta laaja hakeutumisalue. Musiikin ja tanssin yhdistelmä avaa mahdollisuuksia monipuolisen taiteilijuuden kehittymiselle. Näyttöä pitkäaikaisesta toiminnasta ja kunnan sitoutumisesta.
Madetojan musiikkilukio	Alueellisesti merkittävä erityisen koulutustehtävän tarjoaja. Erittäin laaja hakeutumisalue, palvelee erityisesti Pohjois-Suomen tarpeita. Monipuolinen toimintaympäristö. Lukiolla on hyviä käytäntöjä, mutta melko voimakkaasti instrumenttipainotteinen opetus ja opetussisällöt voisivat olla laaja-alaisempia. Valtakunnallinen kehittämistarve, merkittävyys ja mallien sovellettavuus oli hakemuksessa heikosti perusteltu.

III luokka (aakkosjärjestyksessä): Kohtalaiset edellytykset erityiseen koulutustehtävään

Kokonaisarviot hakemuksista	
Järvenpään lukio	Erityisen koulutustehtävän tarve ja kysyntä on verrattain hyvin perusteltu ja opetuksen toteuttaminen ja kehityskohdat on kuvattu hyvin. Taloudelliset edellytykset erityisestä koulutustehtävästä huolehtimiseen ovat hakemuksen perusteella hyvät. Kokonaisuus on kuitenkin hieman hajanainen ja omien eri osa-alueiden painotus vaikuttaa haasteelliselta musiikillisen oppimisympäristön kannalta. Vetovoima ja suoritettujen kurssimäärät ovat melko vähäisiä. Koulutustarjontaa voisi ylipäättään olla monipuolisempaa ja erityisesti musiikillista osaamista kartuttavaa. Lukiosta puuttuu kokonaan kuorot ja orkesterit.
Kajaanin lukio	Kajaanin lukio on omalla alueellaan vakiintunut, perinteinen ja asianmukaisesti toimiva musiikkilukio, jolta tällä hetkellä kuitenkin puuttuu kehittämisideoita ja -näkyviä. Alueen heikon väestökehityksen takia musiikkilinjalle hakeutuvien määrä on laskussa, ja koulun strategisena tavoitteena on saavutetun aseman säilyttäminen. Kajaanin kaupungin taloustilanne on haastava.
Uvilan lukio	Uusi musiikin erityistehtävän hakija, jolla on selkeä näkemys erityistehtävän merkityksestä ja halu kehittää sitä. Erityistehtävän perusteena on musiikin erityislukion puute Satakunnassa. Uvilan lukio täyttää erityistehtävän edellytykset hieman epätasaisesti. Jo käynnistyneelle musiikkilinjalle on heikko haku. Opetussuunnitelmassa on vielä kehitettävää ja se sisältää useita hyväksiluettavia (maksullisia) musiikkiopistokursseja, joille lukio ei tarjoa vaihtoehtoja.

IV luokka (aakkosjärjestyksessä): Ei edellytyksiä erityiseen koulutustehtävään

Kokonaisarviot hakemuksista	
Kaarinan lukio	Erityisen koulutustehtävän tarve ei ole selvä ja hakemus jättää auki kysymyksiä hakijoiden musiikillisen lahjakkuuden ja tavoitteellisuuden asteeseen sekä henkilöstön ammatillisiin edellytyksiin ja osaamisen laajuuteen. Musiikkiteatterilinjalle hakeutuminen on heikohkoa ja linjan opetussuunnitelma sopisi paremmin ammatilliseen oppilaitokseen kuin yleissivistävään lukioon. Linjan jakaminen neljään eri suuntautumsvaihtoehtoon pirstaloi kurssitarjonnan ja tuntuu ylimitoitetulta, kun erityistehtävän aloituspaikkoja on vain 25. Erityistehtävän toteuttamisen edellytyksissä on paljon puutteita. Hakemus on heikko.
Kalevan lukio	Alueelliset perustelut erityiselle koulutustehtävälle on olemassa. Ei pääsykoetta, vaan sisäänpääsy harrastuneisuuden perusteella, joka jättää epäselväksi erityislahjakkaiden

	aseman. Hakemus oli monin osin pintapuolinen ja esim. opetussisältöjen osalta vielä runsaasti kehitettävää erikoislukion tasoiselle koulutukselle.
Kangasalan lukio	Hakemus on erittäin heikko. Nykyiselle musiikkilinjalle hakeutuminen on heikkoa ja laskusuunnassa. Erityiselle koulutustehtävälle ei ole ilmeistä tarvetta.
Parkanon lukio	Uusi musiikin (musiikkiteatteri) erityistehtävän hakija. Pieni paikallinen lukio, jolla ei ole selkeää kuvaa erityistehtävän toteuttamisesta. Pieni oppilasmäärä ja vaatimaton kurssitarjonta. Hakemus on tilastojen osalta puutteellinen ja kokonaisuudessaan heikohko. Kunnan väestökehitys ja taloudellinen tilanne ovat haastavia. Parkanon lukio ei ole vakuuttava musiikin erityistehtävän hakija.
Viitasaaren lukio	Kehitystyö on vasta aluillaan ja resurssit ovat vähäiset. Erittäin heikot mahdollisuudet erityisen koulutustehtävän tarjoamiselle. Erityisen koulutustehtävän tarve ja ammatilliset edellytykset eivät ole riittäviä.

Valtakunnallinen kehittämistehtävä

Kaustisen musiikkilukiolla ja Tapiolan lukiolla on vahva kehittämisidea, muut hakijat tarjoavat lähinnä täydennyskoulutusta, joka ei ole lukion tehtävä. Valtakunnallinen kehittämistehtävä on uusi asia, eikä kouluilla näytä olevan kovin selvää käsitystä, mihin sillä tähdätään.

Tilintarkastajien lausunnot:

Kalevan lukio (Kalevan lukion kannatusyhdistys ry): keskiarvo 2,4 – tyydyttävä

Kalevan lukio omistaa toimitilansa jotka on peruskorjattu 2006–2012, mikä selittää niiden korkean tasearvon. Taseen vastaavat koostuvat miltei kokonaan koulurakennuksesta. Koululla on tällä hetkellä vain vähän pitkäaikaista lainaa ja taseen omavaraisuusaste on korkea. Pankkitilin saldo oli tilinpäätöshetkellä matala ja sisälsi vain noin viikon toimintakulut. Koululla ei ole varsinaista sijoitusomaisuutta. Hakijan taloudellisen tilanteen kehittymistä voitaisiin seurata esim. 2–3 vuoden välein toiminnan tasapainottumisen varmistamiseksi.

Schildtin lukio (Jyväskylän koulutuskuntayhtymä): keskiarvo 3,2 – hyvä

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän opetustarjonta on hyvin laaja. Sekä ammatillisesta (6 252 opiskelijaa) että lukiokoulutuksesta (2 545) on vähennetty valtionosuuksia etupainotteisesti vuotta 2017 rasittaen. Koulutuskuntayhtymä sopeuttaa talouttaan vuosina 2017–2019, ja mm. syksyn 2016 YT-prosessi sekä lukiokoulutuksen järjestämismallin kehittäminen ovat liittyneet tähän. Tilikauden alijäämän arvioidaan pysyvän negatiivisena vuodet 2017 ja 2018, jolloin velkaantuminen myös jatkuu kiinteistöinvestointien tason alenemisesta huolimatta. Vuoden 2018 jälkeen tasapainottavien toimien on arvioitu purevan ja lainakannan supistuvan.

Ulvilan lukio (Ulvilan kaupunki): keskiarvo 2,7 – hyvä

Ulvilan vuoden 2015 tilinpäätös negatiivinen, mutta tasapainottamiskeinoina ei ole vielä hyväksytty henkilöstön tarkastelua. Tilikaudelle 2016 on tehty uusi talouden tasapainotusohjelma, joka nyt realistisella pohjalla ja puuttuu myös henkilöstömenoihin. Kulukuria joudutaan noudattamaan ja harkitsemaan tarkkaan, mihin kaikkeen raha riittää. Lukion erityistehtävien, erityisesti yritysryhmittäisyyden ohjelman, toteutuminen riippuneekin todennäköisesti suuresti siitä, saadaanko erityiskoulutukselle rahoitusta.

9. Steiner

Steiner-erityistehtävän hakijoita oli kolme:

- Helsingin Rudolf Steiner -koulu / Rudolf Steiner skolan i Helsingfors
(toimipisteet: Helsingin Rudolf Steiner -koulu / Rudolf Steiner skolan i Helsingfors, Elias-koulu ja Vantaan seudun steinerkoulu)
- Lahden Rudolf Steiner -koulu
(toimipisteet: Lahden Steinerkoulu ja Turun Steiner-koulu)
- Tampereen Rudolf Steiner -koulu
(toimipisteet: Tampereen Rudolf Steiner -koulu, Espoon Steinerkoulu ja Oulun Steinerkoulu)

Kaikki hakijat olivat jo aiemmin antaneet steiner-erityistehtävän mukaista opetusta. Hakijoista Helsingin Rudolf Steiner -koulu täyttää erityisen koulustehtävän järjestämisen edellytykset erittäin hyvin ja Lahden ja Tampereen Rudolf Steiner -koulut kohtalaisesti. Steiner-erityistehtävän hakijoista yksikään ei hakenut valtakunnallista kehittämistehtävää.

Erinomaiset edellytykset

Helsingin Rudolf Steiner -koulu

Kohtalaiset edellytykset

Lahden Rudolf Steiner -koulu

Tampereen Rudolf Steiner -koulu

Hakemuksista nousi esiin positiivisella tavalla kasvatusvisio ja sen liittäminen yhteiskunnan vaatimuksiin. Haasteena nousi esiin esimerkiksi Tampereella puutteellinen strategia henkilöstön kouluttamiseksi kelpoisuusvaatimukset täyttäväksi. Opiskelijoiden valmistumisajat olivat lähes kauttaaltaan yli 3,5 vuotta. Siirtymäaika 3-vuotisuuteen on aloitettu Helsingissä ja Lahdessa. Tampereen hakemuksessa siitä ei mainittu.

Suurena haasteena oli se, että hakemukset sisälsivät useita toimipisteitä, joiden käytännöt ja tasot vaihtelivat. Hakemuksista ei ilmennyt kaikkia toimipisteitä koskevia tietoja. Tulevaisuuden kehittämishankkeena voisi olla koulutuksen järjestäjän alaisten toimipisteiden hallinnon selkeyttäminen.

Helsingin Rudolf Steiner -koulun kannatusyhdistys haki myös muutosta lukiokoulutuksen järjestämislupansa. Esityksenä on, että järjestämisluvan muutos käsiteltäisiin samanaikaisesti lukion erityisen koulustehtävän hakemusten kanssa. Muutosta haetaan seuraavasti:

- nykyiseen järjestämislupaan lisätään lukiokoulutuksen järjestämipaikkakunnaksi Espoo,
- aloituspaikkojen määrä 70,
- Espooseen haetaan myös erityisen koulustehtävän mukaista lupaa.

Espoon Steinerkoulu kuuluu tällä hetkellä Tampereen Steiner-koulu yhdistyksen järjestämislupaan. Hakemuksen liitteenä olevassa pöytäkirjan otteessa Tampereen Steiner-koulu yhdistys ry tukee yllämainittua muutosesitystä. Arvioijien käsityksen mukaan muutosesitys on perusteltu. Esimerkiksi alueellisesta näkökulmasta ajateltuna Espoon Steinerkoulun yhdistyminen pääkaupunkiseudun muiden Steinerkoulujen kanssa on perusteltua.

Kokonaisarviot hakemuksista	
Helsingin Rudolf Steiner -koulu	Steinerkoulutuksen lippulaiva Suomessa. Kysyntä on kasvanut, mikä osoittaa, että steiner-erityistehtävän mukaiselle opetustarjonnalle on tarvetta. Kuitenkin esimerkiksi Vantaan seudun steinerkoulun asiat jäävät hakemuksesta hieman epäselväksi.
Lahden Rudolf Steiner -koulu	Lahden seudulla on osoitettua koulutustarvetta. Turun Steiner-koulun osalta jää hakemuksesta epäselvä kuva. Valmistumisaika vuosina 2015 ja 2016 on ollut kaikilla oppilailla yli 3,5 vuotta.

Tampereen Rudolf Steiner -koulu	Omalla alueellaan (Tampereella) merkittävä koulutuksen tarjoaja. Oulun yksikön pienet hakijamäärät osoittavat vähäistä koulutuksen tarvetta. Huomioitava on myös Oulun yksikköön valittujen opiskelijoiden alin keskiarvo vuonna 2016 (5.75) ja opettajien alhainen pätevyysaste.
--	---

Tilintarkastajien lausunnot:

Helsingin Rudolf Steiner -koulu (Helsingin Rudolf Steiner -koulun kannatusyhdistys ry): keskiarvo 3,3 – erinomainen

Tällä hetkellä koulun internetsivuilla kerrotaan, että vain muutamissa tapauksissa kunnat tukevat yksityisen opetuksen järjestäjän kouluja samoin kuin kunnallisia kouluja. Tämän vuoksi steinerkoulut kokoavat vapaaehtoisia tukimaksuja oppilaiden vanhemmilta. Vanhempien taloudellinen tuki, kannatusyhdistyksen varainhankinta ja jäsenmaksut ovat internetsivujen mukaan välttämätöntä koulujen toiminnalle. Käytännössä siis vapaaehtoinen tukimaksu, jota ensisijaisesti perustellaan niin ruokailun kuin koulutyössä käytettävien materiaalien erityisen (luonnonmukaisen) laadun synnyttämällä kustannuksilla, on olennainen, vaikkakaan ei suuruudeltaan huomattava kuluerä opiskelijoiden vanhemmille.

Lahden Rudolf Steiner -koulu (Lahden Rudolf Steiner -koulun kannatusyhdistys ry): keskiarvo 2,1 – tyydyttävä
Lahden ja Turun Steiner-koulujen taloudelliset luvut on yhdistetty, koska niillä on yhteinen hakemus. Varainhankintaa on vain Turun Steiner-koululla. Koulun internetsivujen mukaan ”Laadukkaan steinerpedagogisen opetuksen takaamiseksi’ (mm. retket, näytelmät jne.) koulussa on käytössä vapaaehtoinen tukimaksu. Tukimaksut ovat valtionapujen supistuessa yhä tärkeämpi osa koulun rahoitusta. Perusopetuksen vapaaehtoinen tukimaksu on 50€/kk/perhe. Lukiossa tukimaksu on 50€/kk/oppilas.” Koulut eivät omista kiinteistöjään, ja varallisuutta on muutenkin suhteellisen vähän. Vähäisestä velkaisuudesta johtuen omavaraisuusaste on kuitenkin korkea. Turun Steiner-koulu on tehnyt vuosina 2014–2015 tappiota, jota on katettu varausten muutoksella. Hakijan taloudellisen tilanteen kehittymistä voitaisiin seurata esim. 2–3 vuoden välein toiminnan tasapainottumisen varmistamiseksi.

Tampereen Rudolf Steiner -koulu (Tampereen Steiner-koulu yhdistys ry): keskiarvo 2,4 – tyydyttävä
Tampereen, Espoon ja Oulun steinerkoulujen taloudelliset luvut on yhdistetty, koska niillä on yhteinen hakemus. Tampereen ja Espoon steinerkoulujen tilikausi 2016 on ollut alijäämäinen. Kaikkien kolmen koulun tilikauden tulos on parantunut verrattuna tilikauteen 2015. Toisin kuin Tampereen Rudolf Steiner -koulu, Espoon ja Oulun Steinerkoulut eivät omista koulukiinteistöjään. Tampereen Rudolf Steiner -koululla on koulukiinteistöön kohdistuva rahoituslaina, mikä pitkälti selittää yhdisteltyjen lukujen matalahkon omavaraisuusasteen ja tyydyttävän suhteellisen velkaantuneisuuden. Espoon steinerkoulu kerää internetsivujensa mukaan tukimaksuja: ”Lukiossa opetus on maksutonta, mutta opiskelijat hankkivat välineet ja oppimateriaalit itse. Tukimaksuja käytetään koulun kehittämiseen, projekteihin ja yleiseen toimintaan... ..Tukimaksun maksaminen perustuu vapaaehtoisuuteen.” Oulun Steinerkoulussa perhekohtainen vapaaehtoinen tukimaksu on 45/65/85 euroa kuukaudessa oman valinnan mukaan. Koulun internetsivuilla maksua perustellaan koulun pedagogisilla erityispiirteillä ja varainhankinnan tarpeella Opetushallituksen ja kuntien määrärahojen lisäksi. Tampereen Rudolf Steiner -koulu lähettää vapaaehtoiset tukimaksulaskut syys- ja kevätlukukauden alussa. Koulu pyytää lähettämään sähköpostia, mikäli tukimaksua ei voi maksaa tai siitä voi maksaa vain osan. Tukimaksua perustellaan koulun sivuilla muuan muassa laajalla oppilashuollolla sekä valtakunnallista opetusta suuremmilla tuntimäärillä.

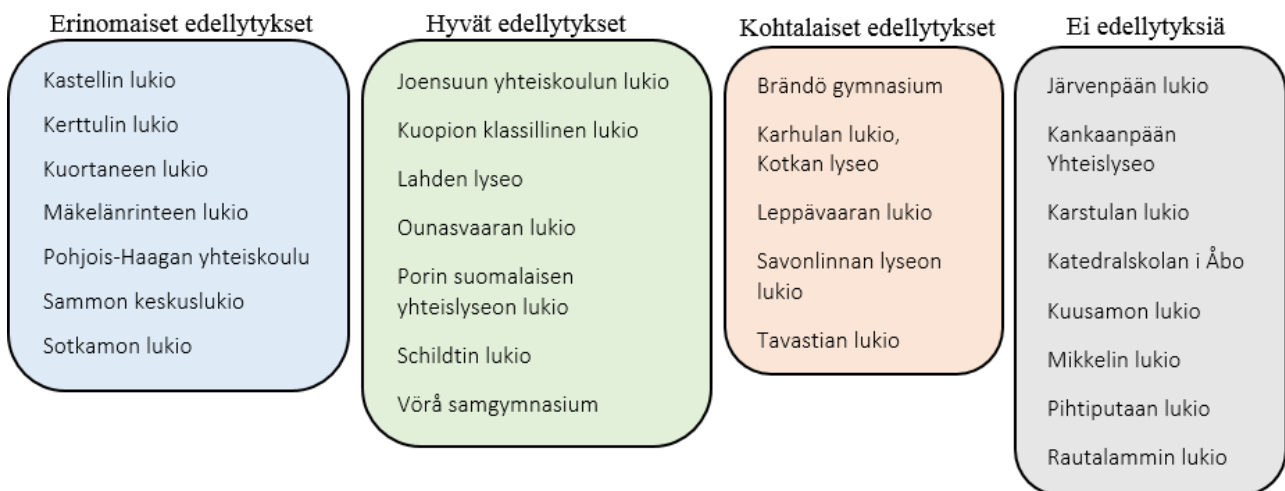
10. Urheilu

Lähtökohtana on, että urheilulukioverkoston tulisi mukailta valtakunnallista huippu-urheiluverkostoa, jonka perustalla ovat lajiliittojen tekemät valmentautumisvalinnat urheiluakatemoissa. Näin saadaan yksilön näkökulmasta ehjiä kokonaisuuksia aina yläkoulusta korkea-asteen opintoihin saakka, ja tätä urheilijan polkua on tukemassa paitsi pätevä opetushenkilöstö, myös urheilun kannalta keskeinen pätevä valmennus- henkilöstö ja asiantuntijaverkosto.

Eriyksen tehtävän saavien lukioiden on aiempaa enemmän kiinnitettävä huomioita oman toimintastrategi- ansa kirkastamiseen ja toiminnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Pelkkä tilan ja valmennuksen järjestä- minen aamuharjoitteluun ei riitä. Opiskelijoita on osallistettava entistä paremmin toiminnan kehittämiseen. Huomiota on kiinnitettävä myös henkilöstön täydennyskoulutukseen ja osaamisen jatkuvaan lisäämiseen; nykyinen pakollinen ja välttämätön taso ei riitä, mikäli Suomi haluaa saada urheiluosaamisesta kilpailuedun kansainvälisessä kilpailussa.

Ruotsinkielisten järjestäjien hakemuksia tulisi arvioida omana kokonaisuutenaan.

Näkemyksemme urheilun erityisestä koulutustehtävästä:

I luokka (aakkosjärjestyksessä): Erinomaiset edellytykset erityiseen koulutustehtävään

Kokonaisarviot hakemuksista	
Kastellin lukio	Erittäin hyvin laadittu hakemus. Lukio tarjoaa loistavat jatko-opintomahdollisuudet sekä edellytykset kehittyä urheilijana. Ensisijaisia hakijoita on lähes kolminkertaisesti aloituspaikkoihin nähden. Lukiolla on jo olemassa olevia kehittämisverkostoja ja -osaamista. Se on myös aktiivinen kansainvälinen toimija. Täyttää urheilun erityisen tehtävän edellytykset erinomaisesti.
Kerttulin lukio	Lukion toiminta on laadukasta ja se tarjoaa urheilijalle erinomaisen monipuolisen, laajakirjoisen ja joustavan yksilöllisen kaksoisuran suorittamismahdollisuuden toisella asteella. Ensisijaisia hakijoita lähes kaksinkertainen määrä 70 aloituspaikkaan. Kaupungissa on loistavat jatko-opintomahdollisuudet sekä, monen lajiliiton keskitettyä valmennustoimintansa Turkuun, loistavat edellytykset kehittyä urheilijana.
Kuortaneen lukio	Valtakunnallinen oppilasrakenne. Painopistelajeissa valtakunnallinen keskus. Yli 60 % koulun opiskelijamäärästä on urheilijoita. Vaikka kyseessä on pieni koulutuksen järjestäjä, moni lajiliitto on rakentanut sinne valtakunnallisen valmennuskeskittymän yhteistyössä urheiluopiston kanssa.

Mäkelänrinteen lukio	Lukion toiminta on tunnettua, laadukasta ja valtakunnan laajinta. Yli 300 ensisijaista hakijaa vuosittain. Lukiolla on jatkuvaa kehittämistyötä ja -halua. Valtaosa lajeista on keskittänyt valmennustoimintaa ja päätoimisia valmentajia Mäkelänrinteeseen. Helsingissä on erinomaiset jatko-opintomahdollisuudet. Kansainvälisesti kilpailukykyisen urheilulukiojärjestelmän kehittäminen on Suomen urheilun kannalta yksi keskeinen kilpailutekijä. Mäkelänrinteen lukio olisi paras toimija tähän kehittämistehtävään yhteistyössä Kastellin lukion kanssa.
Pohjois-Haagan yhteiskoulu	Lukio on osoittanut sitoutunutta toimintaa urheilupainotteisena kouluna jo yli 30 vuotta ja urheilulukiona 7 vuotta. Ensisijaisia hakijoita on kaksinkertainen määrä aloituspaikkoihin nähden. Yksityisen koulutuksen järjestäjän alaisena se on tähän saakka panostanut erityiseen koulutustehtävään ilman korotettua valtionosuutta. Painopistelajeissa yhteistyö lajiliittojen kanssa on tiivistä. Toiminta on laadukasta, ja hakemus osoittaa kehittämisenäköä ja -tahtoa ja erinomaista sitoutumista myös valtakunnalliseen vastuunottoon ja kehittämisrooliin.
Sammon keskuslukio	Maakunta- ja aluekeskus, hakeutuminen paikallista ja maakunnallista. Ensisijaisia hakijoita on yli kaksinkertainen määrä aloituspaikkoihin nähden. Lukion yhteistyö urheiluakatemia ja urheiluopiston kanssa on hyvää. Tampereella on hyvät jatko-opintomahdollisuudet ja edellytykset kehittyä urheilijana. Moni laji on tehnyt valmennuksen keskittämiskäytännön Tampereelle. Valtakunnallisen kehittämistehtävän kohde (opiskelevan urheilijan kokonaisvaltainen kuormitus ja vammoja ennaltaehkäisevä harjoittelu) on merkittävä ja vaatii sekä tutkimustietoa että mallien levittämistä verkostoon.
Sotkamon lukio	Valtakunnallinen oppilasrakenne. Ensisijaisia hakijoita on enemmän kuin aloituspaikoja. Sotkamon lukion toiminta on tunnettua ja urheilun näkökulmasta tuloksellista. Lukiolla on takanaan aiemman erityisen tehtävän mallikelpoinen kehittämistyö, jota sillä on iso halu jatkaa laajaa yhteistyötä tehden tulevaisuudessa. Vaikka kyseessä on pieni koulutuksen järjestäjä, moni lumilajiliitto on rakentanut sinne valtakunnallisen valmennuskeskittymän yhteistyössä urheiluopiston ja urheiluakatemia kanssa. Haettu valtakunnallinen kehittämistehtävä (opiskelijan kokonaisvaltainen ohjaaminen ja joustavat opinnot internaattioppilaitoksissa) on tärkeä, tosin se on osin myös urheilulukioiden perustehtävää.

II luokka (aakkosjärjestyksessä): Hyvät edellytykset erityiseen koulutustehtävään

Kokonaisarviot hakemuksista	
Joensuun yhteiskoulun lukio	Kokemusta ja yhteistyövalmiutta erityisen tehtävän toteuttamiseen. Hakijan toimintakulttuuri ja toimiva laaja yhteistyö mahdollistaisi onnistumisen. Ensisijaisia hakijoita on enemmän kuin aloituspaikkoja. Lukion toiminnassa viitataan paljon urheiluakatemia-yhteistyöhön. Alueellisesti Itä-Suomessa ei ole olemassa olevaa urheilun erityistehtävää ja Joensuu jatko-opintoja ajatellen ja vahvana urheilukaupunkina on alueen vahvin toimija. Haettu valtakunnallinen kehittämistehtävä (yksilölliset opinto- ja urapolut) on enemmänkin kaikille urheilun erityisen tehtävän lukioille kuuluvaa normaalia kehittämistyötä.
Kuopion klassillinen lukio	Lukiolla on pitkä kokemus erityisen tehtävän toteuttamisesta ja se on luonut vakiintuneen toimintakulttuurin alueen liikunnalliseen ja urheilulliseen toimintaan. Vuonna 2015 ensisijaisia hakijoita koulutukseen oli yli kaksinkertaisesti aloituspaikkoihin nähden, 2016 oli jonkin verran laskua. Sisään otetuista noin 15 % on ollut oman maakunnan ulkopuolelta. Lukiolla on hyvä verkosto paikalliseen seuratoimintaan ja hyvät yhteistyövalmiudet. Tosin yhteistyö urheiluakatemia kautta lajiliittoihin voisi olla

	vahvempaakin. Haettu valtakunnallinen kehittämistehtävä (taito- ja ominaisuusvalmennus, taitovalmennuksen kehittäminen urheilijan lajiharjoittelun tueksi) on enemmänkin kaikille urheilun erityisen tehtävän lukioille kuuluvaa normaalia kehittämistyötä.
Lahden lyseo	Lukiolla on edellytykset jatkaa urheilun erityisen koulutustehtävän toteuttamista. Ensisijaisia hakijoita on yli kaksinkertaisesti verrattuna aloituspaikkoihin. Toiminnan kehittämisstrategia on kuvattu hakemuksessa valitettavan huonosti. Päijät-Hämeen keskuskaupunkina ja yhteistyössä alueen urheiluopistojen kanssa urheiluvalmennukseen ja yhteistyöhön lajiliittojen kanssa voitaisiin jatkossa panostaa vieläkin enemmän. Haettu valtakunnallinen kehittämistehtävä (kokonaisvaltainen valmennus ja urheilijoiden terveemmät valmennuspäivät) on tärkeä ja Lahdella on edellytyksiä sen hoitamiseen. Tosin kehittämistehtävän toteuttamissuunnitelma oli kuvattu hakemuksessa valitettavan huonosti.
Ounasvaaran lukio	Lukio on osoittanut hyvää toimintaa urheilulukiona jo yli 30 vuotta ja sillä on selkeä ja hyvä kehittämisvisio. Ensisijaisia hakijoita on ollut noin kaksinkertainen määrä aloituspaikkoihin nähden. Valtakunnallisesti painopiste on lumilajeissa ja paikallisesti lajivalikoima on huomattavan laaja. Jatko-opintomahdollisuudet Rovaniemellä ovat hyvät. Lukiolla on hyvät edellytykset jatkaa urheilun erityistä koulutustehtävää. Haettu valtakunnallinen kehittämistehtävä (urheilun, opiskelun ja elämänhallinnan kokonaisvaltainen hallinta) on tärkeä, mutta toisaalta myös kaikille urheilun erityisen tehtävän lukioille kuuluvaa kehittämistyötä.
Porin suomalaisen yhteislyseon lukio	Lukio on toteuttanut urheilun erityistä koulutustehtävää jo yli 30 vuotta. Ensisijaisia hakijoita on yli aloituspaikkamäärän (27). Hakemus osoittaa sitoutumista erityisesti alueelliseen ja paikalliseen kehittämiseen myös jatkossa. Lukiolta kaivattaisiin ehkä kuitenkin lisää profiloitumista ja vahvempaa panostusta monipuolisten valmentautumisratkaisujen etsimiseen.
Schildtin lukio	Lukio on toteuttanut urheilun erityistä koulutustehtävää jo yli 30 vuotta. Ensisijaisia hakijoita on yli kaksinkertainen määrä aloituspaikkoihin nähden. Jyväskylässä on laajat jatko-opintomahdollisuudet ja hyvä olemassa oleva urheilun yhteistyöverkosto. Muutama lajiliitto on tehnyt selvän keskittämiskäytännön Jyväskylään. Haettu valtakunnallinen kehittämistehtävä (tutkimus-, testaus- ja mittaustoiminta urheilijoiden kehittymisen ja hyvinvoinnin kannalta) on tärkeä kokonaisuus ja valtakunnallisten yhteisten mallien luominen oleellista.
Vörå samgymnasium	Lukion pitkä kokemus ja osaaminen urheilun erityisen tehtävän toteuttamisesta antaa sille hyvät edellytykset jatkaa toimintaansa sekä myös valtakunnalliseen kehittämistehtävään esim. yhtenä ruotsinkielisen urheilijan polun kehittämistä koordinoivana oppilaitoksena. Lukion heikkoutena on nykyinen pienehkö hakijamäärä, mutta etuna vahva osaaminen ja hyvä toimivuus yhteistyötahojen kanssa. Vahva ja vakiintunut yhteistyöverkosto urheilun keskeisiin toimijoihin sekä yhteyksiä pohjoismaisiin toimijoihin. Hakijoita alueellisesti ja valtakunnallisesti.

III luokka (aakkosjärjestyksessä): Kohtalaiset edellytykset erityiseen koulutustehtävään

Kokonaisarviot hakemuksista	
Brändö gymnasium	Erityisen koulutustehtävän perusteina ovat hyvin ilmenevä tahtotila ja nyt kuusi vuotta toiminut liikuntapainotuksen kehittämistyö. Ensisijainen hakijamäärä on nyt ollut yli kaksinkertainen 15 opiskelijan sisäänottoon, hakijoita paikallisesti ja lähikunnista. Etelä-Suomessa on tarve ruotsinkieliselle erityisen tehtävän urheiluoppilaitokselle ja Brändö gymnasium omaa tähän erinomaiset edellytykset. Se edellyttää kuitenkin

	ryhmien toimintaan, johon koulu on lukujärjestyksellisesti luonut mahdollisuuden kolmena aamuna viikossa. Ratkaisu ei edellytä merkittävää lisärahoitusta. Lupa erityiselle koulutustehtävälle olisi kuitenkin merkittävä opiskelijoiden opintopolun ja opiskelun joustavuutta ajatellen.
Kuusamon lukio	Lukion strategiat, kirjaukset ja organisaatio on kuvattu puutteellisesti. Keskittyy rinne-lajeihin, joka on lajivalikoimana liian suppea erityiseen koulutustehtävään. Rukan alppikoulu, joka vastaa valmennuksesta, on urheilijoille maksullinen kokonaisuus.
Mikkelin lukio	Lukio on aloittanut pienimuotoisen urheilukokeilun ja maakuntakeskuksena Mikkelillä on edellytykset hyvään urheilutoimintaan. Koulutukseen haku tapahtuu maakunnallisen urheiluakatemiaa kautta, vuonna 2016 sisäänotto on ollut 29. Erityiseen tehtävään suuntautuva kehittäminen on kuvauksessa kuitenkin puutteellista. Jatko-opintomahdollisuudet ovat rajalliset ja lajiliitot eivät ole keskittäneet valmennustoimintaa Mikkeliiin. Yhteistyö urheiluakatemiaa kanssa on ollut hyvää ja lukio täyttää alueellisen kehitystehtävän edellytykset. Ennen laajempaa kehittämistehtävää toimintaa tulisi ensin kehittää paikallisesti ja maakunnallisesti.
Pihtiputaan lukio	Lukion urheilulinjalla on jo pitkä historia ja se on keskittynyt valittuihin lajeihin. Toiminta on hyvää paikallisella tasolla, mutta pienimuotoista erityistehtävään. Vaikka oppilaaksiotto on valtakunnallista, se ei kuitenkaan tavoita painopistelajien valtakunnallista kärkeä. Pieni hakijamäärä ja sisäänotettujen määrä kolmen lajin urheilijoille. Ensisijaisia hakijoita on selvästi vähemmän kuin aloituspaikkoja.
Rautalammin lukio	Rautalammin lukiossa on yhden lajin (ratsastus) painotus. Opiskelijamäärään nähden hakeutuminen pääasiassa valtakunnallista. Ensisijaisia hakijoita on kuitenkin vähemmän kuin aloituspaikkoja. Yhden lajin painotus ei riitä perusteeksi erityistehtävälle.

Valtakunnallinen kehittämistehtävä:

Vain muutama hakija oli määritellyt valtakunnallisen kehittämistehtävän selkeästi. Perustoiminnan toteuttaminen ja kehittäminen eivät riitä kehittämistehtäväksi. Kehittämistehtävän tulee yhdistää verkoston toimijoita ja toistensa kanssa läheisiä kehittämistehtäviä. Tällainen toimintalogiikka palvelisi paremmin koko urheiluoppilaitosverkoston toimintaa kuin yksin toteutettava kehittämistehtävä.

Lihavoituna ne lukiot, joiden kehittämistehtävä on merkityksellisin suomalaisen urheilun ja urheilijoiden kehittymisen kannalta:

Mäkelänrinteen lukio ja Kastellin lukio: Kansainvälisesti kilpailukykyinen urheilulukiojärjestelmä sekä kaksoisuran opintokokonaisuuksien ja joustavien opintojen suoritustavat

Urheilulukiojärjestelmää kokonaisuutena tulee kehittää vastaamaan kansainvälistä kilpailua ja varmistamaan opiskelijoiden toimiva kaksoisuramalli. Kehitystyö, mallit ja tulokset tulee olla koko urheilulukioverkoston hyödynnettävissä.

Sammon keskuslukio ja Lahden lyseon lukio: Opiskelevan urheilijan kokonaisvaltainen kuormitus ja vammoja ennaltaehkäisevä harjoittelu

Terve ja hyvinvoiva urheilija tekee tulosta sekä urheilussa että koulussa. Urheilijan kokonaisvaltaista kuormitusta ja harjoitusrasitusta tulee seurata ja kehittää työkaluja arjen hallintaan sekä terveenä pysymiseen.

Kuortaneen lukio ja Sotkamon lukio: Opiskelijan kokonaisvaltainen ohjaaminen ja joustavat opinnot internetin avulla

Kerttulin lukio ja Schildtin lukio: Teknologia, teknologiset innovaatiot, tutkimus-, testaus- ja mittaustoiminta sekä kehittymisen seuranta urheiluoppilaitoksissa

Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukio: Yläkouluista urheilulukioon, nuoren urheilijan hyvä päivä ja urheilijaksi kasvaminen

Tilintarkastajien lausunnot:

Karhulan lukio, Kotkan lyseo (Kotkan kaupunki): keskiarvo 2,6 – hyvä

Vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan myydään Kymenlaakson Sähkö Oy (tytäryhtiö), jonka osakkeista saadaan noin 40 MEUR myyntivoittoa (mutta menetetään vuosittain 3 MEUR osinkotuloja). Kouluverkostosta on suljettu kaikkiaan neljä koulua vuonna 2016, minkä lisäksi myös lukioiden toimintaa tiivistetään. Opetustoimen rakenteellisella uudistamisella haetaan kaikkiaan noin 2 MEUR vuosittaisia kulusäästöjä, joista noin 0,8 MEUR on saatu aikaan vuoden 2016 aikana.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukio (Pohjois-Haagan yhteiskoulu Oy): keskiarvo 2,7 – hyvä
Kiinteistöjen tasearvo on alhainen, toisaalta sijoitusomaisuutta on paljon. Viimeiset tilikaudet ovat olleet ylijäämäiset ja maksuvalmius on hyvä.

Schildtin lukio (Jyväskylän koulutuskuntayhtymä): keskiarvo 3,2 – hyvä

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän opetustarjonta on hyvin laaja. Sekä ammatillisesta (6 252 opiskelijaa) että lukiokoulutuksesta (2 545) on vähennetty valtionosuuksia etupainotteisesti vuotta 2017 rasittaen. Koulutuskuntayhtymä sopeuttaa talouttaan vuosina 2017–2019, ja mm. syksyn 2016 YT-prosessi sekä lukiokoulutuksen järjestämismallin kehittäminen ovat liittyneet tähän. Tilikauden alijäämän arvioidaan pysyvän negatiivisena vuodet 2017 ja 2018, jolloin velkaantuminen myös jatkuu kiinteistöinvestointien tason alenemisesta huolimatta. Vuoden 2018 jälkeen tasapainottavien toimien on arvioitu purevan ja lainakannan supistuvan.

Tavastian lukio (Koulutuskuntayhtymä Tavastia): keskiarvo 3,1 – hyvä

Koulutuskuntayhtymä Tavastia ylläpitää ammatillista (2 175 opiskelijaa), yleissivistävää (lukio, 1 359 opiskelijaa) ja vapaata sivistystyötä (Vanajaveden Opisto) sekä myy koulutuspalveluita yhtiötetystä tytäryhtiöstä. Koulutuskuntayhtymän vuosikate on positiivinen, mutta rakenteellista uudistamista tehdään ammatillisen koulutuksen rahoituksen vähentymisen ja suuntauksen muutoksen vuoksi ja lukiokoulutusta tiivistetään mm. yhdistämällä kaksi Hämeenlinnassa toimivaa lukiota vuonna 2018. Talouden osalta on tehty tasapainottamisohjelma vuosille 2016–2019 sekä käyty henkilöstön YT-neuvottelut kaudella 2016. Säästöjä haetaan henkilöstön sopeuttamisen osalta myös tilojen käyttöä tehostamalla sekä toimintoja keskittämällä.

11. Viestintä

Viestinnän opetuksen erityistehtävää hakeneita lukiota oli kaksi: uutena Helsingin medialukio ja vanhana Sammon keskuslukio.

Hakijoista Helsingin medialukion edellytykset ja valmiudet erityistehtävään ovat erittäin hyvät Sammon keskuslukion kohtalaiset.

Erinomaiset edellytykset

Helsingin medialukio

Valtakunnallista kehittämistehtävää on hakenut vain Helsingin medialukio. Sen edellytykset ja valmiudet tehtävään ovat erittäin hyvät. Media-alan erityislukion valtakunnallista tarpeellisuutta osoittavat myös hakemuksen liitteenä saapuneet lukuisat suosituskirjeet.

Kohtalaiset edellytykset

Sammon keskuslukio

Kokonaisarviot hakemuksista	
Helsingin medialukio	Huomioon ottaen median keskeisyyden nyky-yhteiskunnassa on hämmästyttävää, että muita valtakunnallisia hakijoita ei tälle painotukselle ole ollut. Helsingin medialukio on tehnyt 20 vuotta johdonmukaisesti työtä medialukiona. Puollamme media-erityislukion statusta.
Sammon keskuslukio	Kohtalaiset edellytykset ja valmiudet viestinnän opetuksen erityistehtävän lukioksi ei-valtakunnallisesti.

12. Yrittäjyys

Yrittäjyyden arviointikonaisuus koostui hyvin erikokoisista ja eri vaiheissa olevista hakijoista. Merkille pantavaa on, että toiminnan tähänastista mahdollisesti pitkäkään historiaa ei osattu kaikissa hakemuksissa vakuuttavasti hyödyntää, vaan jotkin hakijat menivät olemattomalla kokemuksella, mutta hyvällä ja näkemyksellisellä suunnitelmalla muiden ohi.

Parhaiden hakijoiden ominaispiirteitä olivat vahvalla strategialla liikkeelle lähteneet, monipuolisesti ja laajasti korkea-asteeseen ja yrityksiin verkostoituneet hankkeet.

Seuraavaan kategoriaan sijoittuneille oli tyypillistä aikaisemman painotuksen pohjalta laajennettavaksi suunnitellut hankkeet, joiden kantavuus jäi kuitenkin parhaiksi arvioituja vähäisemmäksi.

Alimpaan kategoriaan sijoittuneilla toiminta oli pääosin maakunnallista ja paikallista.

Erinomaiset edellytykset

Kansainvälisen liiketoiminnan lukio
Kauniaisten lukio
Tampereen yliopiston normaalikoulun lukio
Topeliusgymnasiet i Nykarleby
Ylöjärven lukio

Hyvät edellytykset

Jyväskylän Lyseon lukio
Kyrkslätt's gymnasium
Sulkavan lukio
Tavastian lukio

Kohtalaiset edellytykset

Kankaanpään
Yhteislyseo
Karhulan lukio
Pihtiputaan lukio
Ulvilan lukio
Vieremän lukio

I luokka (aakkosjärjestyksessä): Erinomaiset edellytykset erityiseen koulutustehtävään

Kokonaisarviot hakemuksista	
Kansainvälisen liiketoiminnan lukio	Ainutlaatuista taloussivistyksen opetusta ja kehitystyötä. Lukio on jo nyt kansainvälisen liiketalouden osaamiskeskus. Hakijamäärät ovat erinomaisia, samoin sisäänotto erityislinjalle. Laajan asiantuntijoiden verkoston myötä lukiolla on erinomaiset lähtökohdat. Henkilöstössä on valmiutta toimia valtakunnallisena kehittäjänä.
Kauniaisten lukio	Uusi raikas konsepti, jolla on innovatiivisuutensa, kokonaisnäköyksensä, yhteyksiensä ja sijaintinsa puolesta erinomaiset mahdollisuudet. Hyvät yhteistyötahot. Uudenlaista merkittävää potentiaalia valtakunnalliseksi kehittäjäksi.
Tampereen yliopiston normaalikoulun lukio	Taloustieteeseen, markkinoinnin käytäntöön ja kansainvälisyyteen pohjautuva hanke yliopistomaailman vahvasti tukemana. Kaikin puolin vahva kokonaisuus.
Topeliusgymnasiet i Nykarleby	Haetussa erityistehtävässä (naturvetenskaper och entreprenörskap) on mukana sekä yrittäjyyttä että luonnontieteitä. Koulutusksyntää olemassa. Hakemus ja toiminta vakuuttavia. Laaja yhteistyöverkosto alueellisesti ja myös kansainvälistä yhteistyötä. Vakuuttavat perustelut erityiselle koulutustehtävälle.
Ylöjärven lukio	Kokemusta valtakunnallisesta kehittämistoiminnan koordinoinnista. Vahvaa osaamista ja luja kehittämisote. Kurssisisällöt sopivat hyvin lukio-opintoihin. Laaja yhteistyöverkosto. Tilat ja maantieteellinen sijainti erinomaisia. Taloustilanne ja tulevaisuuden näkymät hyvät. Hyvä yrittäjyyden opiskelijoiden määrä.

II luokka (aakkosjärjestyksessä): Hyvät edellytykset erityiseen koulutustehtävään

Kokonaisarviot hakemuksista	
Jyväskylän Lyseon lukio	Osaamiskeskittymä EduFuturen kautta systemaattista ja strategista yrittäjyysopintojen kehittämistä. Laaja tarjonta. Henkilöstön osaamisen kehittäminen on huomioitu. 10 vuoden aikana Jyväskylän talousalueella systemaattisesti kehitetty yrittäjyysshanke, joka saisi erityislukiostatuksesta paikallista nostetta. Aloittaneista lähes kaikki ovat olleet oman kunnan alueelta.
Kyrkslättts gymnasium	Vakuuttavat perustelut alueelliselle erityiselle koulutustehtävälle. Aiemmasta toiminnasta ei ole kuitenkaan vielä näyttöä.
Sulkavan lukio	Hyviä toimintamalleja ja toimintakulttuurissa muilla oppimista. 76–80 % opiskelijoista on yrittäjyyslinjalla jo nyt. Soveltuisi esikuvaksi ja kehittymismalliksi pienille paikkakunnille. Konkreettiset kehittämissuunnitelmat olivat kuitenkin vielä puutteellisia ja hakijoiden määrä on ollut vähäinen.
Tavastian lukio	Kokenut, vahvasti verkostoitunut yrittäjyyskasvatustoimija. Henkilöstöllä erityisosaamista. Uusi Tavastian lukio kannustaa kehittymään edelleen. Miten urheilu- ja tiedelukiostatukset sopivat yhteen? Yrittäjyysopiskelijoiden määrä on vaatimaton suhteessa panostukseen.

III luokka (aakkosjärjestyksessä): Kohtalaiset edellytykset erityiseen koulutustehtävään

Kokonaisarviot hakemuksista	
Kankaanpään Yhteislyseo	Ei kokemusta yrittäjyysopinnoista. Miten resurssit riittävät luonnontieteellisen ja urheilulinjan lisäksi yrittäjyysopintojen erityistehtävään? Jälkimmäistä voi toteuttaa ilman erityistehtävääkin.
Karhulan lukio	Ei omaa erityistehtävän statuksen kriteereitä. Linjan opiskelijamäärä on vähäinen lukion opiskelijamäärään suhteutettuna ja toiminta on paikallista.
Pihtiputaan lukio	Kapea-alainen, partiolaisuuteen pohjautuva, erityistehtävän sisältö ja pedagogiikka. Kurssikuvaukset puutteellisia. Elää ja hengittää vain partioliikkeen kautta.
Uvilan lukio	10 vuoden aikana Porin talousalueella systemaattisesti kehitetty yrittäjyysshanke, joka saisi erityislukiostatuksesta paikallista nostetta. Linjan suunniteltu osanottajamäärä on tosin suhteellisen vähäinen: noin 20 opiskelijaa 320:stä.
Vieremän lukio	Paikallinen tarve saada erityistehtävästatus on suuri. Alhaiset aloittajamäärät. Yhteys Ponsseen vahva. Kokemusta teknologia- ja yrittäjyysopinnoista sekä sähköisen pedagogiikan kehittämisestä. Toiminta on kuitenkin vielä suunnittelun asteella, ei paljon konkretiaa.

Valtakunnallinen kehittämistehtävä

Kokonaisuus osoittautui lopulta hyvin erotteluvaksi, ja tästä syystä valtakunnallista kehittämistehtävää hakeneiden kolmen kärki tuli selkeästi näkyviin:

- 1) Kansainvälisen liiketoiminnan lukio: Kansainvälinen liiketoiminta
- 2) Kauniaisten lukio: Lukiolaisen bisneskoulu
- 3) Ylöjärven lukio: Yrittäjyys

Kaksi ensimmäistä (Kansainvälisen liiketoiminnan ja Kauniaisten lukiot) ovat kaikkien hakijoiden listalla parhaimmat. Kolmatta (Ylöjärvi) voidaan pitää täydentävänä, mikäli halutaan pääkaupunkiseudun ulkopuolelta vetovoimainen ja monipuolisesti verkostoitunut (amk, yliopisto, yritykset) vaihtoehto.

Tilintarkastajien lausunnot:

Jyväskylän Lyseon lukio (Jyväskylän koulutuskuntayhtymä): keskiarvo 3,2 – hyvä

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän opetustarjonta on hyvin laaja. Sekä ammatillisesta (6 252 opiskelijaa) että lukiokoulutuksesta (2 545) on vähennetty valtionosuuksia etupainotteisesti vuotta 2017 rasittaen. Koulutuskuntayhtymä sopeuttaa talouttaan vuosina 2017–2019, ja mm. syksyn 2016 YT-prosessi sekä lukiokoulutuksen järjestämismallin kehittäminen ovat liittyneet tähän. Tilikauden alijäämän arvioidaan pysyvän negatiivisena vuodet 2017 ja 2018, jolloin velkaantuminen myös jatkuu kiinteistöinvestointien tason alenemisesta huolimatta. Vuoden 2018 jälkeen tasapainottavien toimien on arvioitu purevan ja lainakannan supistuvan.

Kansainvälisen liiketoiminnan lukio (Lauttasaaren yhteiskoulun kannatusyhdistys ry): keskiarvo 2,2 – tyydyttävä

Lauttasaaren yhteiskoulun oma pääoma on ollut negatiivinen vuosina 2014–2015, ja edelleen vuonna 2016 se on erittäin matala. Sekä omavaraisuus että suhteellinen velkaantuneisuus ovat heikot. Kaksi viimeistä tilikautta ovat olleet ylijäämäiset, mikä on helpottanut koulun tilannetta sekä parantanut kassaa. Koulu on riippuvainen valtion rahoituksesta ja Helsingin kaupungin lainoituksesta. Lauttasaaren väestömäärän kasvu voi tuoda paineita koululle, koska valtionosuudet nousevat viiveellä. Hakijan taloudellisen tilanteen kehittymistä voitaisiin seurata esim. 2–3 vuoden välein toiminnan tasapainottumisen varmistamiseksi.

Karhulan lukio (Kotkan kaupunki): keskiarvo 2,6 – hyvä

Vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan myydään Kymenlaakson Sähkö Oy (tytäryhtiö), jonka osakkeista saadaan noin 40 MEUR myyntivoittoa (mutta menetetään vuosittain 3 MEUR osinkotuloja). Kouluverkostosta on suljettu kaikkiaan neljä koulua vuonna 2016, minkä lisäksi myös lukioiden toimintaa tiivistetään. Opetustoimen rakenteellisella uudistamisella haetaan kaikkiaan noin 2 MEUR vuosittaisia kulusäästöjä, joista noin 0,8 MEUR on saatu aikaan vuoden 2016 aikana.

Tavastian lukio (Koulutuskuntayhtymä Tavastia): keskiarvo 3,1 – hyvä

Koulutuskuntayhtymä Tavastia ylläpitää ammatillista (2 175 opiskelijaa), yleissivistävää (lukio, 1 359 opiskelijaa) ja vapaata sivistystyötä (Vanajaveden Opisto) sekä myy koulutuspalveluita yhtiötetystä tytäryhtiöstä. Koulutuskuntayhtymän vuosikate on positiivinen, mutta rakenteellista uudistamista tehdään ammatillisen koulutuksen rahoituksen vähentymisen ja suuntauksen muutoksen vuoksi ja lukiokoulutusta tiivistetään mm. yhdistämällä kaksi Hämeenlinnassa toimivaa lukiota vuonna 2018. Talouden osalta on tehty tasapainottamisohjelma vuosille 2016–2019 sekä käyty henkilöstön YT-neuvottelut kaudella 2016. Säästöjä haetaan henkilöstön sopeuttamisen osalta myös tilojen käyttöä tehostamalla sekä toimintoja keskittämällä.

Ulvilan lukio (Ulvilan kaupunki): keskiarvo 2,7 – hyvä

Ulvilan vuoden 2015 tilinpäätös negatiivinen, mutta tasapainottamiskeinoina ei ole vielä hyväksytty henkilöstön tarkastelua. Tilikaudelle 2016 on tehty uusi talouden tasapainotusohjelma, joka nyt realistisella pohjalla ja puuttuu myös henkilöstömenoihin. Kulukuria joudutaan noudattamaan ja harkitsemaan tarkkaan, mihin kaikkeen raha riittää. Lukion erityistehtävien, erityisesti yrittäjyyden ohjelman, toteutuminen riippuneekin todennäköisesti suuresti siitä, saadaanko erityiskoulutukselle rahoitusta.

13. Muut

Focus-linja (akateemiset valmiudet)

Kaarinan lukiolla on hyvät valmiudet toimia lukion ja korkeakoulun nivelvaiheen toiminnan kehittämisessä erityisen tehtävän lukiona. Päättäjien ratkaistavaksi jää, halutaanko erityisen tehtävän lukioiden joukkoon avata hakemuksen mukainen uusi kategoria. Arvioijien lisäpohdintaa on alla olevassa kokonaisarviossa.

Kokonaisarvio hakemuksesta	
Kaarinan lukio	Hakemuksen mukainen erityinen tehtävä avaa erityistehtäväkäsitteelle uutta alaa tuomalla siihen mukaan akateemisen ajattelun taidot ja tieteellisen orientoitumisen. Perinteisessä erityistehtävämielessä hakemus hahmottuu erityiseksi ensisijaisesti vain lukion toiminnan kannalta ja vähemmässä määrin siinä mielessä, että se kokoaisi opiskelijoita jonkin tietyn yhden erikoisalan tai erityislahjakkuuden ympärille. Jos erityiseksi tehtäväksi voidaan lukea lukion ja korkeakouluvaiheen nivelen kehittäminen – joka sinänsä on arvokas asia – hakijalla on siihen valtakunnallisessakin mielessä hyvät mahdollisuudet, kun otetaan huomioon käden ulottuvilla sijaitseva Turun talousalueen monimuotoinen koulutus- ja yritysmaailma.

Osa III – Arvioinnin asiantuntijaryhmän kannanotot

Arvioinnin tulosten pohjalta hankkeen asiantuntijaryhmä esittää seuraavia erityisen koulutustehtävään ja valtakunnallisen kehittämistehtävään liittyviä seikkoja:

Erityinen koulutustehtävä:

- Kielten erityisen tehtävän järjestämislupien osalta on syytä ottaa huomioon, että yleislukion koko it-sessään voi antaa mahdollisuuden monipuoliseen kielten opiskeluun. Erityinen tehtävä ei välttämättä ole tällöin toiminnan edellytys.
- Hakijoilla on ollut hyvin monentyyppisiä esimerkiksi luonnontieteiseen ja matematiikkaan liittyviä painotuksia, ja osa haetuista erityisistä tehtävistä on varsin kapea-alaisia. Tällaisia erityisiä tehtäviä tulisi tarkastella varauksella, vaikkakin uudet avaukset ovat hyvästä. Näissä tapauksissa tulee harkita, onko tuntijaosta poikkeamiseen todella tarvetta vai voisiko opetuksen painotus olla riittävää. Lisäksi kapea-alaisen teema-alueen kehittyminen ja siihen liittyvän osaamisen tarve tulevaisuudessa tulee ottaa huomioon.
- Erityisen koulutustehtävän järjestämisessä vaikuttaa musiikin osalta joissakin tapauksissa siltä, että opintojen hyväksilukemista hyödynnetään hyvin vahvasti.

Valtakunnallinen kehittämistehtävä:

- Valtakunnallinen kehittämistehtävä ei ole tarpeen kaikilla erityisen koulutustehtävän aloilla eikä se saa jakaantua liian laajalle toimijajoukolle, jotta kehittämistehtävän saaneille lukioille voidaan taata riittävät resurssit.
- Valtakunnallisen kehittämistehtävän myöntämistä sellaiselle erityistehtävän kategorialle, jossa toimijoita on vähäinen määrä tai kyseessä on valinnaisen oppiaineen erityinen tehtävä, täytyy harkita tarkoin.
  - Vieraiden kielten kategoriassa on erilaisia toimijoita. Valtakunnalliseen kehittämistehtävään voi olla tarvetta myös kielikohtaisesti, mikä tukee muiden lukiotoimijoiden työtä.
- IB-erityistehtävän taustalla on kansainvälinen organisaatio (International Baccalaureate Organization), ja kaikki IB-erityistehtävää toteuttavat lukiot tekevät jo parhaillaan aktiivista yhteistyötä. Tästä syystä pitää harkita, onko IB:n osalta tarvetta myöntää valtakunnallista kehittämistehtävää.
- Valtakunnallinen kehittämistehtävä on oltava valtakunnallinen, ei alueellinen, ja sen tulee pitää sisälään lukioasetuksen 14a §:n mukaisesti muun muassa
  - toimijoiden välisen koordinaattorin,
  - koulutusalan kehittäjän sekä
  - opettajien ammattitaidon kehittämisen tukijan roolit.
- Valtakunnalliseen kehittämistehtävään tulee kuulua velvoite kokemusten levittämisestä muihin lukioihin. Tehtävään valituilla lukioilla on oltava myös tulosvastuu, ja niiden toiminnan vaikuttavuutta tulee arvioida.

LIITE 1 Lukion erityisen koulutustehtävän hakijat

Kategoria	Alakategoria	Lukio	Koulutuksen järjestäjä	Maakunta	Aiempi erityinen koulutustehtävä	Hakenuk valtakunnallista kehit.tehtävää?	Ulkoinen tilintarkastus
Ilmaisutaito	Ilmaisutaito	Kallion lukio	Helsingin kaupunki	Uusimaa		kyllä	
Ilmaisutaito	Ilmaisutaito	Kuopion taidelukio Lumit	Kuopion kaupunki	Pohjois-Savo		ei	
Ilmaisutaito	Ilmaispainotteinen taitteen erityistehtävä	Lumon lukio	Vantaan kaupunki	Uusimaa		ei	
Ilmaisutaito	Luova ilmaisu	Porin lyseon lukio	Porin kaupunki	Satakunta		ei	
Ilmaisutaito	Ilmaisutaito	Tampereen yhteiskoulun lukio	Tampereen Yhteiskoulun Säätiö	Pirkanmaa		kyllä	2,7 hyvä
Ilmaisutaito	Taideviestintä	Turun klassillinen lukio	Turun kaupunki	Varsinais-Suomi		kyllä	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Etelä-Tapiolan lukio	Espoon kaupunki	Uusimaa		ei	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu (yhteistyössä Lappeenrannan Lyseon lukion kanssa)	Suomalaisen Yhteiskoulun Osakeyhtiö	Uusimaa		kyllä	2,5 hyvä
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Imatran lukio	Imatran kaupunki	Etelä-Karjala		ei	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	International School of Helsinki	Helsingin kansainvälisen koulun vanhempiyhdistys ry	Uusimaa		kyllä	3,0 hyvä
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Joensuun lyseon lukio	Joensuun kaupunki	Pohjois-Karjala		kyllä	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Jyväskylän Lyseon lukio	Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	Keski-Suomi		kyllä	3,2 hyvä
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Kannaksen lukio	Lahten kaupunki	Päijät-Häme		ei	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Kuopion Lyseon lukio	Kuopion kaupunki	Pohjois-Savo		ei	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Lappeenrannan Lyseon lukio (yhteistyössä Imatran yhteislukion kanssa)	Lappeenrannan kaupunki	Etelä-Karjala		ei	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Lyseonpuiston lukio	Rovaniemen kaupunki	Lappi		kyllä	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Mattlidens gymnasium	Espoon kaupunki	Uusimaa		ei	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Oulun Lyseon lukio	Oulun kaupunki	Pohjois-Pohjanmaa		ei	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Ressun lukio	Helsingin kaupunki	Uusimaa		ei	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Tampereen lyseon lukio	Tampereen kaupunki	Pirkanmaa		ei	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Tikkurilan lukio	Vantaan kaupunki	Uusimaa		ei	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Turun normaalikoulun lukio	Turun yliopisto	Varsinais-Suomi		kyllä	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Valkeakosken Tietotien lukio	Valkeakosken kaupunki	Pirkanmaa		kyllä	
International Baccalaureate	International Baccalaureate	Vasa övningsskolas gymnasium	Åbo Akademi	Pohjanmaa		ei	
Kielet	Englannin ja suomen kielen ja kulttuurin opetus	Englantilaisen koulun lukio	Englantilaisen koulun säätiö	Uusimaa		kyllä	2,7 hyvä
Kielet	Kielet ja kansainvälisyys	Espoonlahden lukio	Espoon kaupunki	Uusimaa		ei	
Kielet	Kieliin ja kielialueiden kulttuureihin painottuva opetus	Helsingin kielilukio	Helsingin kaupunki	Uusimaa		ei	
Kielet	Ranskan kieli ja ranskankielinen kulttuuri	Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun lukio	Helsingin ranskalais-suomalainen koulu (valtior koulu)	Uusimaa		kyllä	
Kielet	Kielipainotteinen opetus	Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu	Suomalaisen Yhteiskoulun Osakeyhtiö	Uusimaa		kyllä	2,5 hyvä
Kielet	Venäjän ja suomen kieliin ja kulttuureihin sekä niihin liittyvään yrittäjyyteen painottuva opetus	Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun lukio	Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun säätiö sr	Etelä-Karjala ja Pohjois-Karjala		ei	2,6 hyvä
Kielet	Kansainvälinen vuorovaikutus (valinn. kielet)	Kangasalan lukio	Kangasalan kunta	Pirkanmaa		ei	
Kielet	Venäjän kielen ja kulttuurin opetus, laajennettu A1- ja B3-kielen oppimäärä	Suomalais-venäläisen koulun lukio	Suomalais-venäläinen koulu (valtior koulu)	Uusimaa		kyllä	

Kategoria	Alakategoria	Lukio	Koulutuksen järjestäjä	Maakunta	Aiempi erityinen koulutustehtävä	Hakenuk valtakunnallista kehit.tehtävää?	Ulkoinen tilintarkastus
Kuvataide	Kuvataide	Helsingin kuvataidelukio	Helsingin kaupunki	Uusimaa	kyllä	kyllä	
Kuvataide	Monialainen ja kansainvälinen taidelukio/kuva- ja mediataidepainotus	Järvenpään lukio	Järvenpään kaupunki	Uusimaa	ei	ei	
Kuvataide	Kuvataide	Kajaanin lukio	Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Kainuu	kyllä	ei	
Kuvataide	Kuvataide	Kannaksen lukio	Lahden kaupunki	Päijät-Häme	kyllä	kyllä	
Kuvataide	Kuvataide	Lapinlahden lukio ja Kuvataidelukio	Lapinlahden kunta	Pohjois-Savo	kyllä	kyllä	
Kuvataide	Kuvataide	Lyseonpuiston lukio	Rovaniemen kaupunki	Lappi	ei	ei	
Kuvataide	Kuvataide	Savonlinnan Taidelukio	Savonlinnan kaupunki	Etelä-Savo	kyllä	kyllä	
Kuvataide	Kuvataide ja design	Tammerkosken lukio	Tampereen kaupunki	Pirkanmaa	kyllä	ei	
Kuvataide	Bildkonst	Töölö gymnasium	Helsingin kaupunki	Uusimaa	kyllä	kyllä	
LUMA	Luonnontiede	Helsingin luonnontiedelukio	Helsingin kaupunki	Uusimaa	kyllä	kyllä	
LUMA	Luonnontiede	Hyvinkään Sveitsin lukio	Hyvinkään kaupunki	Uusimaa	kyllä	kyllä	
LUMA	Monialainen ja kansainvälinen tiedelukio/						
LUMA	matemaattis-luonnontieteellinen	Järvenpään lukio	Järvenpään kaupunki	Uusimaa	ei	kyllä	
LUMA	Luonnontiede	Kankaanpään Yhteislyseo	Kankaanpään kaupunki	Satakunta	kyllä	ei	
LUMA	Eläinlääketiede	Kannuksen lukio	Kannuksen kaupunki	Keski-Pohjanmaa	ei	kyllä	
LUMA	Matemaattis-teknologinen	Karhulan lukio	Kotkan kaupunki	Kymenlaakso	ei	ei	2,6 hyvä
LUMA	ICT-lukio	Kerttulin lukio	Turun kaupunki	Varsinais-Suomi	kyllä	kyllä	
LUMA	Luonnontiede ja teknologia	Kokkolan suomalainen lukio	Kokkolan kaupunki	Keski-Pohjanmaa	ei	ei	
LUMA	Ympäristöpainotteinen	Kotkan lyseo	Kotkan kaupunki	Kymenlaakso	kyllä	ei	2,6 hyvä
LUMA	Luonnontieteet, matematiikka ja teknologia	Lahden lyseo/Nastoplin lukio	Lahden kaupunki	Päijät-Häme	kyllä	ei	
LUMA	Luonnontieteellis-matemaattinen	Martilaakson lukio	Vantaan kaupunki	Uusimaa	ei	kyllä	
LUMA	Matematiikkapainotteinen	Mauulan yhteiskoulu ja Helsingin matematiikkalukio	Viiipurin Reaalikoulu Oy	Uusimaa	kyllä	kyllä	2,8 hyvä
LUMA	Luonnontiedelukio	Novida -ammattiopisto ja lukio	Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	Varsinais-Suomi	ei	kyllä	3,0 hyvä
LUMA	Luonnontiedepainotteinen	Nurmon lukio	Seinäjoen kaupunki	Etelä-Pohjanmaa	kyllä	ei	
LUMA	Matemaattisluonnontieteellinen	Olarin lukio	Espoon kaupunki	Uusimaa	kyllä	kyllä	
LUMA	Ympäristötieteet	Porin Lyseon lukio	Porin kaupunki	Satakunta	kyllä	ei	
LUMA	Luonnontiedepainotteinen	Porin suomalaisen yhteislyseon lukio	Porin kaupunki	Satakunta	kyllä	ei	
LUMA	Älykäs robotiikka	Riihimäen lukio ja aikuislukio	Riihimäen kaupunki	Kanta-Häme	ei	ei	
LUMA	Luonnontiedepainotteinen	Tampereen klassillinen lukio	Tampereen kaupunki	Pirkanmaa	ei	ei	
LUMA	Matemaattis-luonnontieteellinen	Tavastian lukio	Koulutus-kuntayhtymä Tavastia	Kanta-Häme	ei	kyllä	3,1 hyvä
LUMA	Luonnontieteet (fysiikka, kemia, biologia, maantiede)	Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukio	Turun kaupunki	Varsinais-Suomi	kyllä	kyllä	
LUMA	Humanekologi	Töölö gymnasium	Helsingin kaupunki	Uusimaa	kyllä	kyllä	

Kategoria	Alakategoria	Lukio	Koulutuksen järjestäjä	Maakunta	Aiempi erityinen koulutustehtävä	Hakenut valtakunnallista kehittävä?	Ulkoinen tilintarkastus
Musiikki	Musiikki (musiikki ja musiikkiteatteri)	Hatanpään lukio	Tampereen kaupunki	Pirkanmaa	ei	ei	
Musiikki	Monialainen ja kansainvälinen taidelukio/musiikkipainotus	Järvenpään lukio	Järvenpään kaupunki	Uusimaa	ei	ei	
Musiikki	Musiikkiteatteri	Kaarinan lukio	Kaarinan kaupunki	Varsinais-Suomi	ei	ei	
Musiikki	Musiikki	Kajaanin lukio	Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Kainuu	kyllä	ei	
Musiikki	Musiikki	Kalevan lukio	Kalevan lukion kannatusyhdistys ry	Pirkanmaa	ei	ei	2,4 tyydyttävä
Musiikki	Musiikki-ilmaisu	Kangasalan lukio	Kangasalan kunta	Pirkanmaa	ei	ei	
Musiikki	Musiikki	Musiikkiilmaisu	Kangasalan lukio	Pirkanmaa	kyllä	kyllä	
Musiikki	Musiikki ja tanssi	Kuopion taidelukio Lumit	Kuopion kaupunki	Pohjois-Savo	kyllä	kyllä	
Musiikki	Musiikki	Madetojan musiikkiilukio	Oulun kaupunki	Pohjois-Pohjanmaa	kyllä	kyllä	
Musiikki	Musiikkiteatteri/linja	Parkanon lukio	Parkanon lukio	Pirkanmaa	ei	ei	
Musiikki	Musiikki	Puolalanmäen lukio	Turun kaupunki	Varsinais-Suomi	kyllä	kyllä	
Musiikki	Musiikki	Savonlinnan Taidelukio	Savonlinnan kaupunki	Etelä-Savo	kyllä	kyllä	
Musiikki	Musiikki	Schildtin lukio					
Musiikki	Musiikki-ilmaisu	(ja Jyväskylän Lyseon lukio yhteistyökoulu)					
Musiikki	Musiikki-ilmaisu	Sibelius-lukio	Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	Keski-Suomi	ei	ei	3,2 hyvä
Musiikki	Musiikki	Tapiolan lukio	Helsingin kaupunki	Uusimaa	kyllä	kyllä	
Musiikki	Musiikki	Tiirismaan lukio	Espoon kaupunki	Uusimaa	kyllä	kyllä	
Musiikki	Musiikki	Töölö gymnasium	Lahten kaupunki	Päijät-Häme	kyllä	kyllä	
Musiikki	Musiikki	Ulvilan lukio	Helsingin kaupunki	Uusimaa	kyllä	kyllä	
Musiikki	Musiikki ja tanssi	Vaskivuoren lukio	Ulvilan kaupunki	Satakunta	ei	ei	2,7 hyvä
Musiikki	Musiikkipainotus - sävellyks, sanoitus, sovitukset ja yhteissoitto	Viitasaaren lukio	Viitasaaren kaupunki	Keski-Suomi			
Tanssi	Tanssi	Sibelius-lukio	Helsingin kaupunki	Uusimaa	kyllä	kyllä	
Muut	Focus (akateemiset valmiudet)	Kaarinan lukio	Kaarinan kaupunki	Varsinais-Suomi	ei	ei	
Steiner	Steinerpedagogiikka	Helsingin Rudolf Steiner -koulu	Helsingin Rudolf Steiner -koulun kannatusyhdistys ry	Uusimaa	kyllä	ei	3,3 erinomainen
Steiner	Steinerpedagogiikka	Lahten Rudolf Steiner -koulu	Lahten Rudolf Steiner -koulun kannatusyhdistys ry	Päijät-Häme ja Varsinais-Suomi	kyllä	ei	2,1 tyydyttävä
Steiner	Steinerpedagogiikka	Tampereen Rudolf Steiner -koulu	Tampereen Steiner -kouluyhdistys ry	Pirkanmaa, Uusimaa ja Pohjois-Pohjanmaa	kyllä	ei	2,4 tyydyttävä

Kategoria	Alakategoria	Lukio	Koulutuksen järjestäjä	Maakunta	Aiempi erityinen koulutustehtävä	Hakenut valtakunnallista kehittävä?	Ulkoinen tilintarkastus
Urheilu	Idrott	Brändö gymnasium	Heisingin kaupunki	Uusimaa	kyllä	kyllä	
Urheilu	Urheilu	Joensuun yhteiskoulun lukio	Joensuun kaupunki	Pohjois-Karjala	ei	kyllä	
Urheilu	Monialainen ja kansainvälinen taitoainelukio/urheilupainotus	Järvenpään lukio	Järvenpään kaupunki	Uusimaa	ei	ei	
Urheilu	Urheilu	Kankaanpään Yhteislyseo	Kankaanpään kaupunki	Satakunta	ei	ei	
Urheilu	Urheilijakoulutus	Karhulan lukio, Kotkan lyseo	Kotkan kaupunki	Kymenlaakso	ei	ei	2,6 hyvä
Urheilu	Liikuntalinja, painotus jääliikuntalajit ja kestävyyslajit sekä joukkuevoimistelu ja tanssi	Karstulan lukio	Karstulan kunta	Keski-Suomi	ei	ei	
Urheilu	Urheilu	Kastellin lukio	Oulun kaupunki	Pohjois-Pohjanmaa	kyllä	kyllä	
Urheilu	Idrott	Katedralskolan i Åbo	Turun kaupunki	Varsinais-Suomi	ei	ei	
Urheilu	Urheilu	Kerttulin lukio	Turun kaupunki	Varsinais-Suomi	kyllä	kyllä	
Urheilu	Urheilu	Kuopion klassillinen lukio	Kuopion kaupunki	Pohjois-Savo	kyllä	kyllä	
Urheilu	Urheilu	Kuortaneen lukio	Kuortaneen kunta	Etelä-Pohjanmaa	kyllä	kyllä	
Urheilu	Urheilu	Kuusamon lukio	Kuusamon kaupunki	Pohjois-Pohjanmaa	ei	kyllä	
Urheilu	Urheilu	Lahden lyseo	Lahden kaupunki	Päijät-Häme	kyllä	kyllä	
Urheilu	Urheilu	Leppävaaran lukio	Espoon kaupunki	Uusimaa	ei	ei	
Urheilu	Urheilu	Mikkelin lukio	Mikkelin kaupunki	Etelä-Savo	ei	ei	
Urheilu	Urheilu	Mäkelänrinteen lukio	Heisingin kaupunki	Uusimaa	kyllä	kyllä	
Urheilu	Urheilu	Ounasvaaran lukio	Rovaniemen kaupunki	Lappi	kyllä	kyllä	
Urheilu	Urheilupainotus - lentopallo, hiihto ja heittolajit	Pihtiputaan lukio	Pihtiputaan kunta	Keski-Suomi	ei	kyllä	
Urheilu	Urheilu	Pohjois-Haagan yhteiskoulu	Pohjois-Haagan yhteiskoulu Oy	Uusimaa	kyllä	kyllä	2,7 hyvä
Urheilu	Urheilu	Porin suomalaisen yhteislyseon lukio	Porin kaupunki	Satakunta	kyllä	ei	
Urheilu	Ratsastuslinja	Rautalammin lukio	Rautalammin kunta	Pohjois-Savo	ei	kyllä	
Urheilu	Urheilu	Sammon keskuslukio	Tampereen kaupunki	Pirkanmaa	kyllä	kyllä	
Urheilu	Liikunta	Savonlinnan lyseon lukio	Savonlinnan kaupunki	Etelä-Savo	ei	ei	
Urheilu	Urheilu	Schildtin lukio	Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	Keski-Suomi	kyllä	kyllä	3,2 hyvä
Urheilu	Urheilu	Sotkamon lukio	Sotkamon kunta	Kainuu	kyllä	kyllä	
Urheilu	Urheilupainotteinen opetus lahjakkailla urheilijoille	Tavastian lukio	Koulutuskuntayhtymä Tavastia	Kanta-Häme	ei	ei	3,1 hyvä
Urheilu	Idrott	Vöörä samgymnasium	Vöyrin kunta	Pohjanmaa	kyllä	kyllä	
Viestintä	Media	Heisingin medialukio	Heisingin kaupunki	Uusimaa	ei	kyllä	
Viestintä	Viestintä	Sammon keskuslukio	Tampereen kaupunki	Pirkanmaa	kyllä	ei	

Kategoria	Alakategoria	Lukio	Koulutuksen järjestäjä	Maakunta	Aiempi erityinen koulutustehtävä	Hakenut valtakunnallista kehittävä?	Ulkoinen tilintarkastus
Yrittäjyys	Yrittäjyys	Jyväskylän Lyseon lukio	Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	Keski-Suomi	ei	ei	3,2 hyvä
Yrittäjyys	Yrittäjyyskasvatus	Kankaanpään Yhteislyseo	Kankaanpään kaupunki	Satakunta	ei	ei	
Yrittäjyys	Kansainvälinen liiketoiminta ja yrittäjyys	Kansainvälisen liiketoiminnan lukio	Lautasaaren yhteiskoulun kannatusyhdistys ry	Uusimaa	ei	kyllä	2,2 tyydyttävä
Yrittäjyys	Yrittäjyys	Karhulan lukio	Kotkan kaupunki	Kyminlaakso	ei	kyllä	2,6 hyvä
Yrittäjyys	Lukiolaisen bisneskoulu - liiketalous ja yrittäjyys	Kauniaisten lukio	Kauniaisten kaupunki	Uusimaa	ei	kyllä	
Yrittäjyys	Företagsfostran	Kyrkslätt gymnasium	Kyrkslätt kommun	Uusimaa	ei	ei	
Yrittäjyys	Johtaminen - Partio- ja johtajalinja	Pihtiputaan lukio	Pihtiputaan kunta	Keski-Suomi	ei	kyllä	
Yrittäjyys	Yrittäjyysopintojen valtakunnallinen toteuttaminen	Sulkavan lukio	Sulkavan kunta	Etelä-Savo	ei	kyllä	
Yrittäjyys	Talouden ja elinkeinoelämän linja	Tampereen yliopiston normaalikoulun lukio	Tampereen yliopisto	Pirkanmaa	ei	kyllä	
Yrittäjyys	Yrittäjyyskasvatus	Tavastian lukio	Koulutuskuntayhtymä Tavastia	Kanta-Häme	ei	kyllä	3,1 hyvä
Yrittäjyys	Naturvetenskap och entreprenörskap	Topeliusgymnasiet i Nykarleby	Uusikaarlepyyn kaupunki	Pohjanmaa	kyllä	kyllä	
Yrittäjyys	Yrittäjyys	Ulvilan lukio	Ulvilan kaupunki	Satakunta	ei	ei	2,7 hyvä
Yrittäjyys	Teknologia ja yrittäjyys	Vieremän lukio	Vieremän kunta	Pohjois-Savo	ei	ei	
Yrittäjyys	Yrittäjyys	Ylöjärven lukio	Ylöjärven kaupunki	Pirkanmaa	ei	kyllä	

LIITE 2 Ulkoiset tilintarkastukset

TUNNUSLUKUJEN LUOKITTELUKRITERIESTÖ YKSITYISET JÄRJESTÄJÄT

4

3

2

1

0

Omavaraisuusaste

	0	1	2	3	4
Nettovarat	Alle 100 Teur	100 Teur - 1 Meur	2 - 4 Meur	4 Meur - 6 Meur	yli 6 Meur
Omavaraisuusaste	Heikko (alle 15%)	Välttävä (15-25%)	Tyydyttävä (25-35%)	Hyvä (35-50%)	Erinomainen (yli 50%)
Suhteellinen velkaantuneisuus	yli 160%	100-160%	50-100%	30-50%	Alle 30%
Taseen varallisuus/opiskelija	alle 1 Teur	1 - 3 Teur	3 - 5 Teur	5 - 8 Teur	yli 8 Teur
Kiinteistöomaisuuden arvo taseessa	alle 500 Teur	500 Teur - 3 Meur	3 - 5 Meur	5 - 7 Meur	yli 8 Meur
Sijoitusomaisuuden arvo taseessa	alle 500 Teur	500 Teur - 1 Meur	1 - 2 Meur	2 - 4 Meur	yli 4 Meur

Toiminnan tehokkuus

Toimintatuotot/opiskelija	alle 4 Teur	4 - 5 Teur	5 - 6 Teur	6 - 7 Teur	yli 7 Teur
Toimintakulut/opiskelija	Yli toimintatuottojen	Toimintatuottojen kanssa samalla tasolla	100 - 200 eur alle toimintatuottojen	200-300 eur alle toimintatuottojen	yli 300 eur alle toimintatuottojen
Lukion suorittamiseen käytetty aika keskimäärin	yli 4 v	3,5v - 4v	3,2v - 3,5v	3,1v - 3,2v	3/4v (normaali opiskeluaika)

Rahoitus

Oman varainhankinnan määrä	nolla tai alle nolla	0 - 10 Teur	10 - 20 Teur	20 - 100 Teur	yli T00 teur
Kassan riittävyys (kassa ja sijoitukset/toimintakulut)*365	alle 15 pv	15 - 60 pv	60 - 90 pv	90 - 180 pv	yli 180 pv

Keskiarvo: Lasketaan aritmeettisesti kaikista yllä olevista tunnusluvaroista

Hälyttävä

Heikko

Välttävä

Tyydyttävä

Hyvä

Erinomainen

3,5 - 4

2,5 - 3,4

2,1 - 2,4

1,1 - 2,0

alle 0 positiivinen 1,0 asti

Yksityiset järjestäjät	Keskiarvo	Sanallinen kuvaus
<p>Englantilaisen koulun säätiö (Englantilainen koulu, kielet)</p>	<p>2,7 - hyvä</p>	<p>Englantilainen koulu käsittää lukion, peruskoulun ja kaksivuotisen esikoulun. Esikoulu ja perusopetuksen vuosiluokat 1–6 toimivat säätiön omistamissa tiloissa. Kiinteistöomaisuuden vähyys näkyy taseen pieninä pysyvinä vastaavina, mutta toisaalta koululla ei ole pitkäaikaista velkaa ja taseen omapääoma on vahva suhteessa taseen kokonaisuumaan. Säätiö suunnittelee uuden koulutilan hankintaa. Tällä hetkellä koululla ei ole pitkäaikaista velkaa.</p>
<p>Helsingin kansainvälisen koulun vanhempainyhdistys ry (International School of Helsinki, IB)</p>	<p>3,0 - hyvä</p>	<p>Helsingin Kansainvälinen koulu (ISH) järjestää IB-opetusta päiväkodista aina lukioon saakka. Koulu omistaa koulurakennuksensa. Koulun rahoituksesta suurin osa on oppilailta perittäviä opinto- ja rekisteröintimaksuja. Suomen valtion avustukset muodostavat toimintatuotoista alle kolmasosan.</p>
<p>Helsingin Rudolf Steiner -koulun Kannatusyhdistys ry (Helsingin Rudolf Steiner -koulu, steiner)</p>	<p>3,3 - erinomainen</p>	<p>Tällä hetkellä koulun internetsivuilla kerrotaan, että vain muutamissa tapauksissa kunnat tukevat yksityisen opetuksen järjestäjän kouluja samoin kuin kunnallisia kouluja. Tämän vuoksi steinerkoulut kokoavat vapaaehtoisia tukimaksuja oppilaiden vanhemmilta. Vanhempien taloudellinen tuki, kannatusyhdistyksen varainhankinta ja jäsenmaksut ovat internetsivujen mukaan välttämätöntä koulujen toiminnalle. Käytännössä siis vapaaehtoinen tukimaksu, jota ensisijaisesti perustellaan niin ruokailun kuin koulutyössä käytettävien materiaalien erityisen (luonnonmukaisen) laadun synnyttämällä kustannuksilla, on olennainen, vaikkakaan ei suuruudeltaan huomattava kulu erä opiskelijoiden vanhemmille.</p>
<p>Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun säätiö sr (Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun lukio, kielet)</p>	<p>2,6 - hyvä</p>	<p>Itä-Suomen suomalais-venäläinen koulu käsittää esiopetuksen, peruskoulun ja lukion. Koulu ei omista tilojaan vaan toimii vuokratiloissa Imatralla, Joensuussa ja Lappeenrannassa. Koulun taseessa ei ole myöskään muuta pitkäaikaista omaisuutta lukuun ottamatta sijoitusomaisuutta, jota on noin 2,3 miljoonaa euroa. Toisaalta koululla ei ole lainkaan pitkäaikaista velkaa ja suhteellinen velkaisuus on erittäin matala. Toimintatuotot koostuvat valtionavustuksista ja vähäisissä määrin toiminta-avustuksista Lappeenrannan, Joensuun ja Imatran kaupungeilta.</p>
<p>Kalevan lukion kannatusyhdistys ry (Kalevan lukio, musiikki)</p>	<p>2,4 - tyydyttävä</p>	<p>Kalevan lukio omistaa toimitilansa jotka on peruskorjattu 2006–2012, mikä selittää niiden korkean tasearvon. Taseen vastaavat koostuvat miltei kokonaan koulurakennuksesta. Koululla on tällä hetkellä vain vähän pitkäaikaista lainaa ja taseen omavaraisuusaste on korkea. Pankkitilin saldo oli tilinpäätöshetkellä matala ja sisälsi vain noin viikon toimintakulut. Koululla ei ole varsinaista sijoitusomaisuutta.</p> <p>Hakijan taloudellisen tilanteen kehittymistä voitaisiin seurata esim. 2–3 vuoden välein toiminnan tasapainottumisen varmistamiseksi.</p>

<p>Lahden Rudolf Steiner -koulun kannatusyhdistys ry (Lahden Rudolf Steiner -koulu, steiner)</p>	<p>2,1 - tyydyttävä</p>	<p>Lahden ja Turun Steiner-koulujen taloudelliset luvut on yhdistetty, koska niillä on yhteinen hakemus. Varainhankintaa on vain Turun Steiner-koululla. Koulun internetsivujen mukaan ”Laadukkaana steinerpedagogisen opetuksen takaamiseksi” (mm. retket, näytelmät jne.) koulussa on käytössä vapaaehtoinen tukimaksu. Tukimaksut ovat valtionapujen supistuessa yhä tärkeämpi osa koulun rahoitusta. Perusopetuksen vapaaehtoinen tukimaksu on 50€/kk/perhe. Lukiossa tukimaksu on 50€/kk/oppilas.” Koulut eivät omista kiinteistöjään, ja varallisuutta on muutenkin suhteellisen vähän. Vähäisestä velkaisuudesta johtuen omavaraisuusaste on kuitenkin korkea. Turun Steiner-koulu on tehnyt vuosina 2014–2015 tappiota, jota on katettu varausten muutoksella.</p> <p>Hakijan taloudellisen tilanteen kehittymistä voitaisiin seurata esim. 2–3 vuoden välein toiminnan tasapainottumisen varmistamiseksi.</p>
<p>Lauttasaaren yhteiskoulun kannatusyhdistys ry (Kansainvälisen liiketoiminnan lukio, yrittäjyys)</p>	<p>2,2 - tyydyttävä</p>	<p>Lauttasaaren yhteiskoulun oma pääoma on ollut negatiivinen vuosina 2014–2015, ja edelleen vuonna 2016 se on erittäin matala. Sekä omavaraisuus että suhteellinen velkaantuneisuus ovat heikot. Kaksi viimeistä tilikautta ovat olleet ylijäämäiset, mikä on helpottanut koulun tilannetta sekä parantanut kassaa. Koulu on riippuvainen valtion rahoituksesta ja Helsingin kaupungin lainoituksesta. Lauttasaaren väestömäärän kasvu voi tuoda paineita koululle, koska valtionosuudet nousevat viiveellä.</p> <p>Hakijan taloudellisen tilanteen kehittymistä voitaisiin seurata esim. 2–3 vuoden välein toiminnan tasapainottumisen varmistamiseksi.</p>
<p>Pohjois-Haagan yhteiskoulu Oy (Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukio, urheilu)</p>	<p>2,7 - hyvä</p>	<p>Kiinteistöjen tasearvo on alhainen, toisaalta sijoitusomaisuutta on paljon. Viimeiset tilikaudet ovat olleet ylijäämäiset ja maksuvalimius on hyvä.</p>
<p>Suomalaisen Yhteiskoulun Osakeyhtiö (Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu, IB, kielet)</p>	<p>2,5 - hyvä</p>	<p>Koululla on merkittävästi kiinteistöomaisuutta, mutta suhteellinen velkaantuneisuus on korkea ja omavaraisuusaste matala. Tasetta rasittaa yli 10 miljoonan euron laina Helsingin kaupungilta. Tilikausi 2016 oli merkittävästi ylijäämäinen.</p>
<p>Tampereen Steiner-koulu yhdistys ry (Tampereen Rudolf Steiner -koulu, steiner)</p>	<p>2,4 - tyydyttävä</p>	<p>Tampereen, Espoon ja Oulun steinerkoulujen taloudelliset luvut on yhdistetty, koska niillä on yhteinen hakemus. Tampereen ja Espoon steinerkoulujen tilikausi 2016 on ollut alijäämäinen. Kaikkien kolmen koulun tilikauden tulos on parantunut verrattuna tilikauteen 2015. Toisin kuin Tampereen Rudolf Steiner -koulu, Espoon ja Oulun Steinerkoulut eivät omista koulu kiinteistöjään. Tampereen Rudolf Steiner -koululla on koulu kiinteistöön kohdistuva rahoituslaina, mikä pitkälti selittää yhdistelyjen lukujen matalahkon omavaraisuusasteen ja tyydyttävän suhteellisen velkaantuneisuuden.</p> <p>Espoon steinerkoulu kerää internetsivujensa mukaan tukimaksuja: ”Lukiossa opetus on maksutonta, mutta opiskelijat hankkivat välineet ja oppimateriaalit itse. Tukimaksuja käytetään koulun kehittämiseen, projekteihin ja yleiseen toimintaan... ..Tukimaksun maksaminen perustuu vapaaehtoisuuteen.” Oulun Steinerkoulussa perhekohtainen</p>

		<p>vapaaehtoinen tukimaksu on 45/65/85 euroa kuukaudessa oman valinnan mukaan. Koulun internetsivuilla maksua perustellaan koulun pedagogisilla erityispiirteillä ja varainhankinnan tarpeella Opetushallituksen ja kuntien määrärahojen lisäksi. Tampereen Rudolf Steiner -koulu lähettää vapaaehtoiset tukimaksulaskut syys- ja kevätlukukauden alussa. Koulu pyytää lähettämään sähköpostia, mikäli tukimaksua ei voi maksaa tai siitä voi maksaa vain osan. Tukimaksua perustellaan koulun sivuilla muuan muassa laajalla oppilashuollolla sekä valtakunnallista opetusta suuremmilla tuntimäärillä.</p>
<p>Tampereen Yhteiskoulun Säätiö (Tampereen yhteiskoulun lukio, ilmaisutaito)</p>	<p>2,7 - hyvä</p>	<p>Koulun taloudelliset tunnusluvut ovat hyvät. Tilikaudet 2015–2016 olivat merkittävästi ylijäämäiset.</p>
<p>Viipurin Reaalikoulu Oy (Maunulan yhteiskoulu ja Helsingin matematiikkalukio, LUMA)</p>	<p>2,8 - hyvä</p>	<p>Koulun taloudelliset tunnusluvut ovat hyvät. Heikko omavaraisuus ja korkea suhteellinen velkaantuneisuus selittyvät kiinteistöinvestoinneilla.</p>

**TUNNUSLUKIJEN LUOKITTELUKRITEERISTÖ
KOULUTUSKUNTAHTYMYMÄT JA KUNNAT**

0 1 2 3 4

Omavaraisuusaste

	0	1	2	3	4
Nettovarat	Alle 1 Meur	1 - 10 Meur	10 - 40 Meur	40 - 100 Meur	yli 100 Meur
Omavaraisuusaste	Heikko (alle 15%)	Välttävä (15-25%)	Tyydyttävä (25-35%)	Hyvä (35-50%)	Erinomainen (yli 50%)
Suhteellinen velkaantuneisuus	yli 160%	100-160%	50-100%	30-50%	Alle 30%
Aineellisten hyödykkeiden arvo taseessa	Alle 1 Meur	1 - 10 Meur	10 - 40 Meur	40 - 100 Meur	yli 100 Meur
Sijoitusomaisuuden arvo taseessa	Alle 1 Meur	1 - 3 Meur	3 - 10 Meur	10 - 50 Meur	yli 50 Meur

Toiminnan tehokkuus

Toimintatuotot/toimintakulut	alle 40%	40-60%	60-80%	80-100%	yli 100%
Toimintatuotot/opiskelija	alle 4 Teur	4 - 5 Teur	5 - 6 Teur	6 - 7 Teur	yli 7 Teur
Toimintakulut/opiskelija	Yli toimintatuottojen	Yli toimintatuottojen	Toimitatuottojen tasolla	Vähän alle toimintatuottojen	Selvästi alle toimintatuottojen
Lukion suorittamiseen käytetty aika keskimäärin	yli 4 v	3,5v - 4v	3,2v - 3,5v	3,1v - 3,2v	3/4v (normaali opiskeluaika)

Keskiarvo: Lasketaan aritmeettisesti kaikista yllä olevista tunnuslukuarvoista

Hälyttävä

Heikko

Välttävä

Tyydyttävä

Hyvä

Erinomainen

alle 0 positiivinen 1,0 asti 1,1 - 2,0 2,1 - 2,4 2,5 - 3,4 3,5 - 4

Koulutuskuntayhtymät	Keskiarvo	Sanallinen kuvaus
<p>Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (Jyväskylän Lyseon lukio, IB, yrittäjyys; Schildtin lukio, musiikki, urheilu)</p>	<p>3,2 - hyvä</p>	<p>Jyväskylän koulutuskuntayhtymän opetustarjonta on hyvin laaja. Sekä ammatillisesta (6 252 opiskelijaa) että lukiokoulutuksesta (2 545) on vähennetty valtionosuuksia etupainotteisesti vuotta 2017 rasittaen. Koulutuskuntayhtymä sopeuttaa talouttaan vuosina 2017–2019, ja mm. syksyn 2016 YT-prosessi sekä lukiokoulutuksen järjestämismallin kehittäminen ovat liittyneet tähän. Tilikauden alijäämän arvioidaan pysyvän negatiivisena vuodet 2017 ja 2018, jolloin velkaantumisen myös jatkuu kiinteisiin investointien tason alenemisesta huolimatta. Vuoden 2018 jälkeen tasapainottavien toimien on arvioitu purevan ja lainakannan supistuvan.</p>
<p>Koulutuskuntayhtymä Tavastia (Tavastian lukio, LUMA, urheilu, yrittäjyys)</p>	<p>3,1 - hyvä</p>	<p>Koulutuskuntayhtymä Tavastia ylläpitää ammatillista (2 175 opiskelijaa), yleissivistävää (lukio, 1 359 opiskelijaa) ja vapaata sivistystyötä (Vanajaveden Opisto) sekä myy koulutuspalveluita yhtiötetystä tytäryhtiöstä. Koulutuskuntayhtymän vuosikate on positiivinen, mutta rakenteellista uudistamista tehdään ammatillisen koulutuksen rahoituksen vähentymisen ja suuntauksen muutoksen vuoksi ja lukiokoulutusta tiivistetään mm. yhdistämällä kaksi Hämeenlinnassa toimivaa lukiota vuonna 2018. Talouden osalta on tehty tasapainottamishjelma vuosille 2016–2019 sekä käyty henkilöstön YT-neuvottelut kaudella 2016. Säästöjä haetaan henkilöstön sopeuttamisen osalta myös tilojen käyttöä tehostamalla sekä toimintoja keskittämällä.</p>
<p>Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä (Novida -ammattiopisto ja lukio, LUMA)</p>	<p>3,0 - hyvä</p>	<p>Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymässä tehtiin toiminnallinen tiivistäminen vuonna 2016, kun kolmessa jäsenkunnassa toimivista ammatillisista oppilaitoksista muodostettiin yksi yksikkö. Koulutuskuntayhtymän saatu myös lukiokoulutuksen järjestämisluvan 1.1.2017 alkaen Loimaan lukio liitettiin kuntayhtymään. Henkilöstömäärää supistettiin vuonna 2016 etupainotteisesti ammatillisen opetuksen osalta. Rakenteellisten uudistusten toimeenpanoa sekä talouden sopeutusta jatketaan, vaikka talous on yllijäämäinen myös arviovuonna 2017.</p>

Kunnat	Keskiarvo	Sanallinen kuvaus
Kotkan kaupunki (Karhulan lukio, LUMA, urheilu, yrittäjyys; Kotkan lyseo, LUMA)	2,6 - hyvä	Vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan myydään Kymenlaakson Sähkö Oy (tytäryhtiö), jonka osakkeista saadaan noin 40 MEUR myyntivoittoa (mutta menetetään vuosittain 3 MEUR osinkotuloja). Kouluverkostosta on suljettu kaikkiaan neljä koulua vuonna 2016, minkä lisäksi myös lukioiden toimintaa tiivistetään. Opetustoimen rakenteellisella uudistamisella haetaan kaikkiaan noin 2 MEUR vuosittaisia kulusäästöjä, joista noin 0,8 MEUR on saatu aikaan vuoden 2016 aikana.
Ulvilan kaupunki (Ulvilan lukio, musiikki, yrittäjyys)	2,7 - hyvä	Ulvilan vuoden 2015 tilinpäätös negatiivinen, mutta tasapainottamiskeinoina ei ole vielä hyväksytty henkiöstön tarkastelua. Tilikaudelle 2016 on tehty uusi talouden tasapainotusohjelma, joka nyt realistisella pohjalla ja puuttuu myös henkiöstömenoihin. Kulukuria joudutaan noudattamaan ja harkitsemaan tarkkaan, mihin kaikkeen raha riittää. Lukion erityistehtävien, erityisesti yrittäjyyden ohjelman, toteutuminen riippuneekin todennäköisesti suuresti siitä, saadaanko erityiskoulutukselle rahoitusta.

17.8.2017

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi)
Karvi Kirjaamo kirjaamo@karvi.fi
Mika Puukko mika.puukko@karvi.fi

Asia: LUKIOIDEN ERITYISEN KOULUTUSTEHTÄVÄN JA VALTAKUNNALLISEN KEHITTÄMISTEHTÄVÄN VALTAKUNNALLINEN TARVE
Viite: D/95/03.00/2017

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry (myöhemmin Arene) kiittää lausuntopyyntöä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Arene näkee lukioiden erityistehtävien toiminnan edistämisen kannatettavana. Nuorten erikoistumis- mahdollisuudet lukio-opinnoissa tarjoavat mahdollisuuksia opiskelijoiden entistä monipuolisimmille valmiuksille korkeakouluopintoihin.

Ammattikorkeakoulut tekevät alueellisesti hyvää yhteistyötä erityisen koulutustehtävän saaneiden lukioiden kanssa. Tätä yhteistyötä niin toiminnan kuin opintopolkujen suhteen on hyvä edelleen vahvistaa. Lukioiden erityistehtävät ja valtakunnalliset kehittämistehtävät tuovat profiloituneille lukioille ja niiden opiskelijoille mahdollisuuden keskittyä opetuksessa ja opiskelussa haluamilleen osaamis- alueille. Valtakunnallinen kehittämistehtävä tarkoittaa myös lukioiden verkostoitumisen ja yhteistyön entistä painokkaampaa tarvetta.

Erikoistuneet opintosuunnat tuovat nuorille joustavia mahdollisuuksia omaan kehittymiseensä. Niiden painottaminen vahvistaa korkeakoulutuksessa tarvittavia substanssikompetensseja, esimerkiksi musiikissa ja luma-aloilla, sekä kansainvälisyyttä. Toisaalta erityistehtävä mahdollistaa joustavat opinnot esimerkiksi urheilu-uran ohella.

Uudistuksessa on yhtä lailla on huolehdittava siitä, että myös erikoistunut lukiokoulutus antaa valtakunnallisesti opiskelijoille tasa-arvoiset mahdollisuudet rakentaa riittävän monipuolista osaamista opiskelijan taustasta tai alueesta riippumatta. Tämä on tärkeää jatko-opintovalmiuksien kannalta.

Arene kannattaa esitystä lukioiden erityisistä koulutustehtävistä ja valtakunnallisista kehittämistehtävistä.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Tapio Varmola
puheenjohtaja, rehtori

Riitta Rissanen
toiminnanjohtaja

LUKIOIDEN ERITYISEN KOULUTUSTEHTÄVÄN JA
VALTAKUNNALLISEN KEHITTÄMISTEHTÄVÄN VALTAKUNNALLINEN
TARVE

LAUSUNTO: LUKIOIDEN ERITYISEN KOULUTUSTEHTÄVÄN JA VALTAKUNNALLISEN KEHITTÄMISTEHTÄVÄN VALTAKUNNALLINEN TARVE

LUMA-keskus Suomi (12 tiede- ja teknologiayliopiston verkosto) pitää hyvin tärkeänä, että Suomessa on matematiikkaan ja luonnontieteisiin sekä erikoistuneita lukioita että valtakunnallisen kehittämistehtävän saavia lukioita.

Tehtävän saaneiden lukioiden verkosto tulee olla alueellisesti kattava. Vaikka LUMA-toiminnan perustehtävät liittyvät tasapuolisesti koko ikäluokan kouluttamiseen ja innostamiseen LUMA-alueilla ja -alueisiin, niin erityistehtävän saavilla lukioilla on merkittävä rooli jo varhaisessa vaiheessa matemaattisille aloille suuntautuneiden lahjakkaiden opiskelijoiden tukemisessa.

Kiinteä yhteistyö yliopistojen LUMA-keskusten kanssa on merkittävää, jotta opettajien tietotaito pysyy ajantasalla, ja opiskelijat saavat yhteistyön kautta tasokkaan koulutuksen ja hyvät edellytykset alan jatko-opintoihin. Erityisesti tarvitaan lisää lahjakkaita matematiikan, fysiikan ja kemian osaajia ja taitavia opettajia.

LUMA-keskus Suomi voi toimia kiinteässä yhteistyössä sekä erikoislukioverkoston että valtakunnallisen tehtävän saavien lukioiden kanssa, ja myös koordinoida yhteistyötä ja mahdollisia vuosittaisia tapaamisia.

Helsingissä 4.9.2017

Maija Aksela

LUMA-keskus Suomen johtaja

professori, tutkimusjohtaja

puh. 050-514145

**Suomen Olympiakomitea ry
Huippu-urheiluyksikkö**

**Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
Yksikön päällikkö Elina Harjunen, Projektipäällikkö Mika Puukko**

**Asia: Suomen Olympiakomitea ry:n lausunto lukioden erityisen
koulutustehtävän ja valtakunnallisen kehittämistehtävän valtakunnallisesta
tarpeesta**

Suomen Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikkö johtaa ja koordinoi suomalaista huippu-urheiluverkostoa. Toimintatavassa keskeistä on yhteistyö ja osaamisen jakaminen.

Suomalaisen urheilun kolme strategista valintaa ovat kansainvälinen menestys, korkeatasoinen osaaminen ja arvostettu urheilu. Näiden valintojen mukaisten tavoitteiden saavuttaminen vaatii systemaattista yhteistyötä myös koulu- ja urheilutoimijoiden välillä.

Urheilijan kaksoisura-ajattelu on yksi suomalaisen urheilun keskeisiä arvovalintoja. Suomalainen urheilu pyrkii mahdollistamaan urheilijoille opintomahdollisuudet aina perusasteelta korkea-asteelle sekä tukemaan myös urheilijan urasiirtymää urheilu-uralta siviiliuralle. Urheilijoiden kaksoisurien turvaamiseen viittaa myös EU Guidelines on Dual Career of Athletes (2012) – ohjeistus Euroopan Unionin jäsenmaille urheilijoiden kaksoisurien turvaamiseksi.

Toisen asteen urheiluoppilaitosjärjestelmä on vahva perusta suomalaiselle kaksoisura-ajattelulle ja se on integroitunut kiinteäksi osaksi valtakunnallista urheilujärjestelmäämme. Urheilijan kannalta katsottuna urheilun erityinen koulutustehtävä on merkittävä. Ilman valtakunnallista toisen asteen urheiluoppilaitosverkkoa nuoret urheilijat eivät pystyisi yhdistämään tavoitteellista opiskelua ja kansainväliseen huippu-urheiluun tähtäävää systemaattista harjoittelua. Urheilun lajiliitot ja urheiluseurat arvostavat suuresti urheiluoppilaitosjärjestelmää, josta yhtenä osoituksena on heidän osaamis- ja talousresurssi-investoinnit muun muassa oppilaitosten valmentajapalkkauksiin.

Urheilulukioden toiminta on ollut tuloksekasta; oppimistulokset ovat keskimääräistä parempia, keskeyttämisprosentit pieniä ja opiskelijoiden kehittyminen urheilussa on ollut hyvää. Esimerkiksi Rion Olympiakisoissa 2016 Suomen joukkueen urheilijoista 45 % oli valmistunut urheilulukioista (liite 1).

Suomen Olympiakomitea pitää erittäin tärkeänä, että Opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotuksessa esitetään urheilun erityistehtävän jatkamista, rahoituksen säilyttämistä ja järjestelmän edelleen kehittämistä vastaamaan koulutuksen ja urheilun muuttuviin haasteisiin. Lisäksi Olympiakomitea pitää tärkeänä, että urheilulukioita kehitetään samassa suunnassa valtakunnallisen huippu-urheilujärjestelmän kehittämisen kanssa.

Suomen Olympiakomitea toivoo, että myönnettäessä lukioille urheilun erityisiä koulutustehtäviä sekä valtakunnallisia kehittämistehtäviä painotettaisiin valinnoissa erityisesti seuraavia asioita;

- Valtakunnallinen urheilun erityisen koulutustehtävän oppilaitosverkosto tulisi kattaa sekä talvi- että kesälajit. Erityisen tehtävän urheilulukioiden määrä tulisi pitää nykyisellään kuitenkin niin, että muutamalle koulutuksen järjestäjälle tulisi myöntää valtakunnallinen kehittämistehtävä. Nämä valtakunnalliset kehittämistehtävät tulisi kohdentaa urheilun kannalta merkittävälle paikkakunnille, joihin on jo nyt syntynyt monilajinen urheilun osaamiskeskittymä ja joihin keskeiset suomalaiset lajiliitot ohjaavat toimintaansa.
- Urheilun erityisen koulutustehtävän ja sen ministeriön kautta saatavan rahoituksen säilyttäminen on erittäin merkittävää suomalaisten urheilijoiden ja urheilun kannalta. Valtakunnallisen rahoituksen lisäksi koulutuksen järjestäjän tulee ohjata omaa rahoitusta erityisen tehtävän oppilaitokselle, jotta sillä on edellytykset hoitaa laadukkaasti valtakunnallinen erityinen koulutustehtävä.
- Valtakunnallinen rahoitus ja lupa poiketa valtakunnallisesta tuntijaosta tulisi kohdentua vain valtakunnallisesti ja alueellisesti merkittävälle toimijoille. Näitä ovat sellaiset urheilulukiot, joihin suomalaisen urheilun keskeiset menestyslajit ohjaavat systemaattisesti nuoria potentiaalisia urheilijoitaan, joihin ko. lajien lajiliitot kohdentavat talous- ja/tai henkilöstöressurssiaan ja joilla on vahva pedagoginen osaaminen urheilijoiden kaksoisurien rakentamisesta ja tukemisesta. Urheilutoiminnan laaja-alaisuuden turvaamiseksi on tärkeää, että valtakunnallisten tehtävien lisäksi koulutuksen järjestäjillä olisi tulevaisuudessakin mahdollisuus omalla päätöksellään mahdollistaa urheilun ja opiskelun joustava yhdistäminen paikallistasolla.
- Valtakunnalliset erityisen tehtävän urheilulukioiden tulisi olla monilajisia keskittymiä, joissa opiskelee useiden eri lajien urheilijoita. Niiden tulisi toimia kiinteässä yhteistyössä paikallisen urheiluakatemian tai valmennuskeskuksen kanssa. Suomalaisessa urheilussa on rakennettu määrätietoisesti eri toimijoiden yhteistyötä kansainvälisesti kilpailukykyisten toimintaympäristöjen saavuttamiseksi (liite 2). Kansainvälisissä vertailuissa urheilijan arjen toimintaympäristöt on todettu yhdeksi urheilun tärkeimmistä menestystekijöistä (LÄHDE: De Bosccher, V., Shibli, S., Westerbeek, H & van Bottenbugh, M. 2015. Successful elite sport policies. An international comparison of the Sports Policy factors Leading to International Sporting Success (SPLISS 2.0) in 15 nations. Maidenhead: Meyer & meyer Sport Ltd).

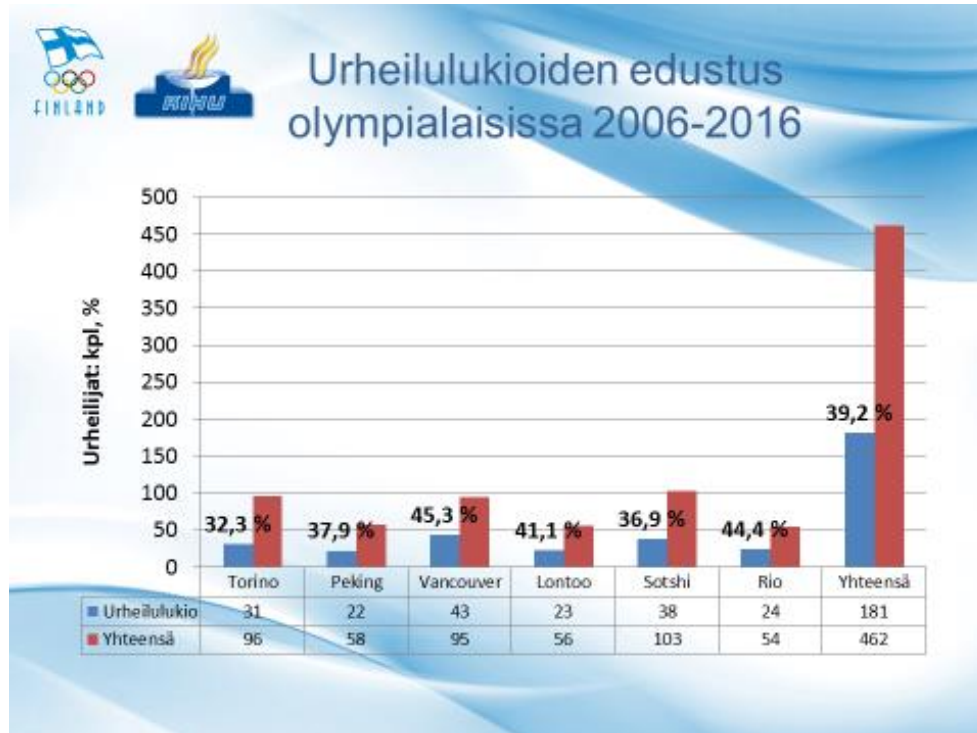
Helsingissä 4.9 2017

Mikko Salonen
toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea

Mika Kojonkoski
johtaja
Suomen Olympiakomitea, Huippu-urheiluyksikkö

Liite 1. Urheilulukiolaiset Olympialaisissa 2006 – 2016, Sotsin talviolympialaisissa 2014 sekä Rion kesäolympiakisoiissa 2016. Lähde Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus.

Liite 2. Valtakunnallinen urheiluakatemioiden ja valmennuskeskusten rakenne

24.8.2017

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
PL 28
00101 Helsinki
mika.puukko@karvi.fi

Lausuntopyyntö: D/95/03.00/2017

Suomen Yrittäjien lausunto lukioden erityisen koulutustehtävän ja valtakunnallisen kehittämistehtävän tarpeesta

---

Lukiolle on voitu myöntää erityinen tehtävä, joka oikeuttaa sen poikkeamaan lukion tuntijaosta ja lukion opetussuunnitelmasta. Erityisen tehtävän luvan on saanut erityisesti taito- ja taideaineisiin sekä urheiluun painottavia lukioita. Erityisten tehtävän lupa on tällä hetkellä 39 koulutuksen järjestäjällä. Erityisen tehtävän kokonaisrahoitus on tällä hetkellä noin 11 000 000 euroa.

Erityisen tehtävän lukiolainsäädäntö on vuodelta 1988. Tehtäviä on myönnetty vuosien saatossa erilaisin kriteerein, eikä selkeää kokonaisstrategiaa ole. Nyt opetus- ja kulttuuriministeriö haluaa uudistaa lainsäädäntöä. Tavoitteena on uudistaa erityisen koulutustehtävän määräämis- ja rahoituskriteerejä aiempaa selkeämmiksi ja läpinäkyvimiksi hakijoiden yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi.

Suomen Yrittäjät kannattaa edellä olevaa perustavoitetta lainsäädäntöuudistukselle. Haluamme tuoda asiassa esille seuraavat näkökulmat:

- Meillä on tarve edelleen erityisen tehtävän saaneille lukioille. Tämä mahdollistaa erityislahjakkaille joustavan väylän lukion suorittamiseen ja lahjakkuutensa kehittämiseen. Erityinen tehtävä voi myös liittyä esim. jonkin yhteiskunnallisen teeman kansallisena kehittämistoimijana ja verkostojana toimimiseen.
- Kaikki erityisen tehtävän luvat tulisi lainsäädäntöuudistuksen myötä uudelleen hakea.
- Erityisen tehtävän luvan tulisi olla määräaikainen (esim. viisi vuotta) ja sille tulisi asettaa selkeät luvansaajakohtaiset tavoitteet ja arviointimittarit erityistehtävän luonne huomioiden. Tarkastelussa tulisi huomioida myös yleinen toiminta lukion perustehtävässä.
- Kaikille erityistehtävän saaneille lukioille tulee asettaa velvoite verkostoitua tehtävän alalla muiden vastaavien lukioden kanssa. Lisäksi osalle voidaan asettaa kansallinen tehtävään liittyvä kehittämistehtävä.

- Erityisen tehtävän rahoituksen tulisi olla lukiokohtainen ja tehtävän vaatimat resurssit huomioiva.
- Erityisen tehtävän lupien myöntämisen tasapuolisuuden varmistamiseksi opetus- ja kulttuuriministeriön tulisi laatia selkeä strategia. Perinteisesti taide, kulttuuri ja urheilu ovat olleet yhteiskunnan erityissuojeluksessa. Nyt on selkeästi lisääntynyt yhteiskunnallisia, kuten yrittäjyyttä, kansainvälisyyttä tai kestäväää kehitystä painottavien lukiodien määrä.
- Yhteiskunta ja työelämä muuttuvat nopeasti. Esimerkiksi yrittäjyyden merkitys kasvaa voimakkaasti. Lukion sisällöissä onkin vahvistettu yrittäjyyteen liittyvien asenteisiin, tietoihin ja taitoihin liittyviä sisältöjä. Tärkeää olisi antaa erityisen tehtävän lupa joillekin yrittäjyyttä painottaville lukioille. Näille tulisi määrittää valtakunnallinen kehittämis- ja verkostoitumistehtävä.

Kunnioitavasti

Suomen Yrittäjät

Mikael Pentikäinen
toimitusjohtaja

Veli-Matti Lamppu
johtaja

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
PL 28
00101 Helsinki

Viite: Lausuntopyyntö 19.6.2017 KARVI D/95/03.00/2017

**Asia: Lukioiden erityisen koulutustehtävän ja
valtakunnallisen kehittämistehtävän valtakunnallinen
tarve**

Taideyliopiston lausunto

Taideyliopiston lausunnoissa erityisen koulutustehtävän asemaa lukiokoulutuksessa koskevasta selvityksestä (OKM/4/040/2015) ja erityisen koulutustehtävän asemaa lukiokoulutuksessa koskevasta lakiehdotuksesta (OKM/62/040/2016) on korostettu taidelukioverkoston säilyttämisen ja kehittämisen merkitystä taiteisiin suuntautuneiden opiskelijoiden alueellisesti tasa-arvoisten toisen asteen koulutusmahdollisuuksien turvaamisessa. Taideyliopisto pitää edelleen ensiarvoisen tärkeänä sitä, että myös pitkän ajan kuluessa kehittyneen erityistehtävälukioverkoston tunnustetaan jo toimineen ja toimivan arvokkaana innovatiivisena kehittämisverkostona, jollaista nyt tavoitellaan valtakunnallisen kehittämistehtäväröolin myöntämisen kautta.

Taidelukioverkostoa uudistettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että uudistustyö, toiminnan määräaikainen tarkastelu ja muuttuvat rahoitusperusteet edelleen turvaavat opiskelijoiden alueellisen ja erityisesti taiteiden opiskelua koskevan yhdenvertaisuuden, eivätkä johda toiminnan saavuttaman vaikuttavuuden hiipumiseen tai tuloksellisuuden romuttumiseen. Taidealojen opiskelijat tarvitsevat tiedeyliopistoihin ja muihin korkeakouluihin tähtääviin nuoriin nähden tasavertaisen mahdollisuuden opiskella ja verkottua eri koulutusaloille tähtäävien opiskelijoiden joukossa. Taidepainotteisuuden yleissivistävät merkitykset myös muille kuin taidealoille suuntaavien lukio-opetuksessa on tärkeää muistaa.

Taidelukio takaa nuorelle edellytykset rakentaa omaa identiteettiään ja tulevaisuuttaan koulutyöhön integroituneena taideaineiden lähtökohdista lukion ilmiöpohjaisessa, kaikkien oppiaineiden keskeisessä ja siis myös taiteidenvälisessä toiminnassa ja produktioissa, jollaisia ei esimerkiksi musiikkiopistossa tai kuvataidekoulussa ole tarjolla. Lukioaikaisten verkostojen ja kokemusten tiedetään kantavan pitkälle tulevaan elämään, jossa tapahtuvalle taiteiden ja muiden alojen edustajien yhteistyölle voidaan luoda maaperää myös lukioaikana. Myös monet vuosikymmeniäkin jatkaaneet taidealakohtaiset ryhmittymät, esimerkiksi yhtyekokoonpanot, ovat saaneet alkunsa nimenomaan taidelukioympäristöstä.

Taideyliopiston akatemioiden näkökulmia toiminta-alakohtaiseen koulutustarpeeseen

Kuvataideakatemia

Visuaalisten ja kuvataiteen alan erityisosaamiselle on selkeä tarve lukio-opetuksessa, koska kriittistä, luovaa ja teknisesti osaavaa kuvallista ajattelua ja taiteellista toimintaa tarvitaan yhteiskunnassa ja maailmassa jatkuvasti enemmän. Taiteellinen ja kuvallinen toiminta ovat välittömässä yhteydessä esimerkiksi teknologiseen kehitykseen ja sen uudelleen soveltamiseen mutta myös lukuisiin muihin ajankohtaisiin ja tulevaisuudessa yhä akuuteimpiin haasteisiin ja aloihin, jotka vaativat tarkempia kuvallisia, ja usein myös moniaistista ja -välineisiä taitoja. Tästä syystä kuvallisesti ja laajemmin ilmaisullisesti lahjakkaiden nuorten oppimista on syytä tukea myös varsinaista taiteilijakoulutusta laajemmin ja aikaisemmin. Lukioaikana saatu rohkaisu ja hankittu tietotaito lisäävät oppilaiden itseluottamusta, vahvistavat identiteettiä ja rohkaisevat luoviin ongelmanratkaisuihin tavalla, joka puoltaa alan erityislukio-mahdollisuuksien valtakunnallista turvaamista sekä alan korkea-asteelle tähtääville että muille aloille suuntaaville opiskelijoille.

Vaikka taidekoulutusta ei määrällisesti seuraavina vuosina Suomessa lisättäisi, tulee kuvataiteen erityislukiokoulutuksen määrän pysyä vähintäänkin nykyisellään. Koulutuksen lisääminen ja muilla tavoin vahvistaminen valtakunnallisesti on perusteltua muun muassa moniarvoisen ja moninaisen kulttuurin ja yhteiskunnan tukemiseksi.

Sibelius-Akatemia

Mahdollisuus hakeutua musiikkialalle edellyttää vahvaa ja säännöllistä työskentelyä perusopetusvaiheessa ja toisen asteen opintojen aikana. Keskeisessä asemassa on tällöin pitkäaikainen musiikillinen ja erityisesti soittimellinen harjaantuminen. Eri koulutusasteiden ja -muotojen välisten toimivien koulutuskokonaisuuksien turvaaminen sekä alueellisesti että valtakunnallisesti on siten välttämätöntä. Musiikkikoulu- ja musiikki-opistoverkosto sekä ammatillisen toisen asteen koulutus tarjoavat mahdollisuuden säännölliseen, pitkäjänteiseen ja tavoitteeseen työskentelyyn ja harjaantumiseen ammattitaitoisessa ohjauksessa esimerkiksi oman instrumentin osalta mutta eivät riittävästi luo edellytyksiä musiikin toteuttamiseen muiden ilmaisumuotojen ja elämäntilanteiden yhteydessä. Musiikkilukiot tarjoavat puolestaan korvaamattoman tärkeän mahdollisuuden soveltaa kehittyviä taitoja monialaisessa, ilmiölähtöisessä työskentelyssä ja olla mukana yhteistaiteellisissa produktioissa.

Musiikin korkea-asteen opintoihin valituksi tuleminen perustuu muussa kuin peruskoulu- ja lukio-opetuksessa hankittuihin taitoihin, mutta vahvasti myös vuorovaikutus- ja yhteismusisointitaitoihin sekä monitaiteisessa että laajemminkin monialaisessa työskentelyssä saatuun soveltavaan, nyt jo myös digitaaliseen osaamiseen, jota parhaimmillaan voidaan opiskella erityislukioympäristössä.

Teatterikorkeakoulu

Teatteri- ja erityisesti tanssiala ovat ammatillisia aloja, joille valmistautuessaan alasta kiinnostunut opiskelija useimmiten tarvitsee koulun ulkopuolista, maksullista opetusta. Varsinkin tanssialalle hakeutuvan on lähes poikkeuksetta ollut välttämätöntä opiskella taiteen perusopetuksessa tai muussa koulun ulkopuolisessa oppilaitoksessa. Tanssipainotteisia lukioita tulisi siksi olla tasaisesti ympäri Suomen, niin että tasavertaisuus alalle hakeutumisessa toteutuisi paremmin.

Erityislukioiden valtakunnallinen kehitystehtävä on niin ikään aivan keskeinen. Ei ole suotavaa, että tanssialan koulutusta ennen ammatillista vaihetta kehitetään yksinomaan taiteen perusopetuksessa. Nimenomaan erityislukiotoiminnalla voidaan kaventaa kuilua taiteen perusopetuksen sisältöjen ja tanssin ammatillisen koulutuksen sisältöjen välillä ja siten samalla joustavoittaa alalle hakeutuvien mahdollisuutta edetä korkea-asteelle ja yliopisto-opintoihin.

Teatterin osalta voidaan todeta, että kaikkiin ilmaisutaidon lukioihin on riittänyt hakijoita, ja vaikka kyseisten lukioiden painotusta kuvaavat nimitykset vaihtelevat, on toiminnan merkitys alalle tähtäävien opiskelijoiden kehittymismahdollisuuksille tärkeä. Ilmaisupainotus edellyttää osaavaa opetushenkilöstöä ja opettajien välistä yhteistyötä, johon kannattaa panostaa nykyistä enemmän. Keskeistä on pedagogisen toiminnan yhteisöllinen kehittäminen ja pedagogisten kehityssuuntien tarkka artikulointi. Alan erityislukioiden nimityksiä kannattaa tarkastella ja yhtenäistää esimerkiksi teatterilukioiksi tai ilmaisupainotteisiksi lukioiksi.

Lopuksi

Tehtäessä lukioiden erityistä koulutustehtävää ja valtakunnallista kehittämistehtävää koskevia ratkaisuja tulee samalla turvata sen arvokkaan kehittämistyön jatkuminen, jota erityislukiot ovat tähänkin saakka tehneet. Samoin on varmistettava se, että erityislukioverkosto jatkossakin vahvistaa alkuperäisen tarkoituksensa mukaisesti valtakunnallisesti ja alueellisesti toteutuvaa koulutuksellista tasa-arvoa ja nuorten mahdollisuutta saada valita myös vahvasti taiteellisen keinoin toteutuva toisen asteen koulutukseen sisältyvä kehitysmispolku.

Taidealan erityislukioidenkin osalta kehittämistyön tulee perustua tutkimukseen ja asiantuntemukseen, jota sidosryhmät voivat opettajien ja opiskelijoiden lisäksi tarjota. Taideyliopisto on mielellään erityislukiotoiminnan kehittämistä koskevassa keskustelussa ja on valmis soveltuvalla tavalla osallistumaan esimerkiksi tarpeelliseksi katsottavan täydennyskoulutuksen toteuttamiseen. Taideyliopiston opettajankoulutukseen liittyvä tutkimus- ja kehittämistyö saattaa voida tarjota myös alan erityislukiotoiminnan kehitystyötä tukevaa tietoa ja taitoja.

Taidelukioverkosto on alusta lähtien keskeisellä tavalla osaltaan vahvistanut nimenomaan alueellisesti lukio-opiskelijoiden yhdenvertaista mahdollisuutta suuntautua taideaineisiin, taiteidenvälisyyteen ja monialaiseen ilmaisulliseen toimintaan ja halutessaan edelleen myös alan korkea-asteen opintoihin. Taideyliopiston opiskelijavalintojen onnistumisen kannalta nykyisen

verkoston edustaman toimintakyvyn vaaliminen on osaltaan jatkossakin ensiarvoisen tärkeää.

Helsingissä 25.8.2017

Jari Perkiömäki

Taideyliopiston rehtori

Elina Laakso

Osastodekaani, Sibelius-Akatemia

Hanna Johansson

Varadekaani, Kuvataideakatemia

Eeva Anttila

Tanssipedagogiikan professori, Teatterikorkeakoulu

Riku Saastamoinen

Teatteritaiteen lehtori, Teatterikorkeakoulu

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) on itsenäinen koulutuksen arviointivirasto. Se toteuttaa koulutukseen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestäjien toimintaan liittyviä arviointeja varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen. Lisäksi arviointikeskus toteuttaa perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen oppimistulosten arviointeja. Keskuk- sen tehtävänä on myös tukea ope- tuksen ja koulutuksen järjestäjiä ja korkeakouluja arviointia ja laadun- hallintaa koskevissa asioissa sekä kehittää koulutuksen arviointia.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus arvioi lukioiden erityisen koulutustehtävän lupaa hakeneiden toiminta- edellytykset opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksenteon perustaksi. Arviointi kohdistui lukiokoulutuksen järjestä- jien erityiseen koulutustehtävään ja sen edellytyksiin sekä valtakunnalliseen kehittämistehtävään. Lupahakemuksia erityisiin tehtäviin jätettiin yhteensä 131 ja valtakunnalli- siin kehittämistehtäviin 66. Erityisen koulutustehtävän ka- tegorioita oli yhteensä 11.

Toimintaedellytysten arviointi perustui koulutuksen järjes- täjien toimilupahakemustensa yhteydessä toimittamiin ai- neistoihin, jotka arvioitiin ennalta määritettyjen arviointikri- teereiden mukaisesti. Edellytyksiä arvioitiin

- valtakunnallisen ja alueellisen koulutus- ja erityis- koulutustarpeen,
- koulutuksen ammatillisten edellytysten ja
- taloudellisten edellytysten kannalta.

Tässä raportissa esitellään arvioinnin lähtökohdat, toteu- tus ja tulokset.

ISBN 978-952-206-421-9 nid.
ISBN 978-952-206-422-6 pfd

ISSN 2342-4176 (Painettu)
ISSN 2342-4184 (Verkkajulkaisu)
ISSN-L 2342-4176

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
PL 28 (Mannerheiminaukio 1 A)
00101 HELSINKI
Puhelinvaihte: 029 533 5500
Faksi: 029 533 5501

karvi.fi